

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1918.

Andra kammaren.

Nr 16.

Tisdagen den 19 februari.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 12 och den 13 innevarande februari.

§ 2.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid:

till statsutskottet propositionerna:

nr 83, angående omorganisation av fältveterinärkåren;

nr 86, angående tillstånd för förste kanslisekreteraren i lantförsvarsdepartementet Gunnar August Åkerman att för rätt att åtnjuta ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring; och

nr 87, angående inköp av vissa byggnader å Axvall;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 79, angående pension åt förre fästningsbyggnadsarbetaren Carl August Johansson Lundin; och

nr 78, angående gottgörelse till professorerna vid lantbruksinstitutet vid Ultuna J. A. Sjöström, E. V. E. Petersson och A. G. Timberg för genom övergång å ny avlöningsstat för institutet föranledd minskning i behållna avlöningsförmåner;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 81, angående nedsättning i arrendet för Toppetorps kvarn å Ankarsrums kronopark i Kalmar län; samt

till bevillningsutskottet propositionen nr 85, med förslag till förordning angående särskilda bestämmelser om tiden för förvarande av vissa till ledning för taxering avgivna deklarationer.

§ 3.

Vidare föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 2 A och 2 B samt bankoutskottets utlåtanden nr 12 och 13.

Andra kammarens protokoll 1918. Nr 16.

§ 4.

Herr statsrådet *Schotte* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 84, angående understöd åt avlidne linjearbetaren vid telegrafverket *E. G. Lindgrens* barn;

nr 88, angående beviljande av ytterligare låneunderstöd till täckande av kostnaden för anläggning av järnväg från Gånghester till Ulricehamn;

nr 89, med förslag till lag angående beräkning av röstvärdet enligt kommunalförfattningarna för skattskyldig, vars beskattningsbara inkomst blivit vid beviljningstaxeringen år 1918 av viss anledning nedsatt; och

nr 90, angående befrielse för förste kontorsbiträdet vid statens järnvägar *A. W. Kjellson* att gälla visst honom till utgivande ådömt ersättningsbelopp m. m.

Dessa propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 5.

Interpellation.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr *Olsson* i Broberg, som yttrade: Herr talman! I anledning av motioner i andra kammaren vid förra årets riksdag av dels herr *Lindman* med flera och dels herrar *Olson* i Berg och *Gustaf Rydén* beslutade riksdagen i skrivelse »anhålla att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en skyndsam och allsidig utredning rörande dels de förutsättningar, som kunna föreligga beträffande möjligheten att på grundvalen av inhemska råämnen och naturtillgångar utveckla och uppehålla en för landets behov tillräcklig konstgödselmedelsindustri, och dels de åtgärder, vilka staten, i den mån förutsättningar av nu nämnt slag föreligga, kan och bör vidtaga för att såväl stödja utvecklingen av en dylik inhemsk industri som ock i allmänhet befordra jordbrukets tillgång å konstgödselmedel, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan föranleda».

Denna fråga torde för närvarande framför varje annan vara av den största betydelse och i sig innesluta rent av de mest vitala betingelserna för åstadkommande av en möjligast snar och effektiv hjälp åt landets livsmedelsproduktion. Nyodlingar eller andra påtänkta åtgärder för ökning av denna produktion gagna föga, om gödselmedel saknas.

Landets jordbrukare fråga sig därför, om allt, som göras kan, åtgjorts i denna fråga, samt när riksdagen kan vänta resultatet av den begärda utredningen.

Då importen av utländska gödselmedel nu är så gott som utesluten samt då på grund av den knapphet som råder i landet å såväl strå- som kraftfoder, även de naturliga gödningsämnen i avsevärd grad torde understiga den normala tillgången av sådana såväl i fråga om mängd som kvalitet, så inses utan vidare, att ställningen

är mycket bekymmersam och utsikterna för en ökad produktion av såväl spannmål som foder- och rotväxter allt annat än ljusa. Vi äro dock i den lyckliga ställning i vårt land, att vi äga såväl råvaror som andra naturbetingelser för att kunna producera så stora kvantiteter av för vårt jordbruk nödvändiga hjälpmedel av här ifrågasvarande slag, att vårt huvudsakligaste behov därav skulle kunna tillgodoses, särskilt i fråga om kväve- och fosforsyrehaltiga gödningsämnen.

Interpellation.
(Forts.)

Men för att detta skall bli verklighet måste omedelbart de kraftigaste åtgärder vidtagas utan hänsyn till kostnader.

Ligga oöverstigliga hinder i vägen för de enskilda företagen eller skulle dessa av okända skäl icke finnas benägna att vidtaga för ändamålet nödiga arrangemang, så måste det tagas i övervägande, huruvida icke staten bör taga denna angelägenhet i egen hand, särskilt i vad den rör kväveindustrien. Norges kväveindustri i fråga om produktion av s. k. »Norsk Hydros» — Norgesalpeter — bör vara värd allt beaktande, i synnerhet som denna tillverkning där visat sig vara en briljant ekonomisk affär, då det stora »Eyde»-företaget, som disponerar en vattenkraft för denna industri av 200,000 effektiva hästkrafter för år, gav en nettovinst av cirka 18,000,000 kr., och dess 14-procentiska salpeter likväl sålts för 24 kr. pr 100 kg. — detta enligt mig tillhandakomna uppgifter.

Kvävegödningsens underbara verkan vid dess användning såsom övergödning å vallar, höst- och vårsäd samt dess omistliga nödvändighet vid sockerbets- och övrig rotfruktsodling utgöra tillräckligt starka skäl för att inga ansträngningar få sparas för säkerställande av vårt behov därav, helst detta bör kunna ske med utnyttjande av de rika tillgångar vi för ändamålet äga uti våra vattenfall och våra kalkstenslager inom eget land.

På grund av det anförda tillåter jag mig anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få framställa följande spörsmål:

Vilka åtgärder har herr statsrådet låtit vidtaga i ock för den ovan angivna av riksdagen begärda utredningen och huru långt har densamma kommit;

kan resultatet därav och därpå eventuellt grundat förslag införväntas till nu pågående riksdag;

har herr statsrådet med tanke på de under alla förhållanden minskade utsikterna att kunna tillfredsställa vårt behov av kvävegödning medelst import av Chilesalpeter anbefallt att under den ifrågasvarande utredningen särskild uppmärksamhet må fästas å möjligheterna att här i landet åvägabrunga en våra behov betryggande kväveindustri för tillverkning av s. k. Norgesalpeter?

Denna anhållan bifölls av kammaren.

§ 6.

Herr talmannen meddelade, att hans excellens herr statsministern tillkännagivit, att han vid morgondagens plenum ämnade besvara

herr Vennerströms interpellation. huruvida regeringen är besluten att icke företaga någon väpnad intervention i Finland, m. m.

§ 7.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Riksdagsman Jöns Jönsson, som lider av Icterus catarrhalis, gulsot, kan tillsvidare ej deltaga i riksdagens förhandlingar, intygas.
Stockholm den 16 februari 1918.

Axel Hellstenius,
legit. läkare.

§ 8.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande tillfälligt undantag från gällande inskränkningar i rätten att använda sparbanks vinst; och

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

§ 9.

Till bordläggning anmälades bankoutskottets utlåtande, nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss garanti från statens sida för obligationer, utgivna av ett aktiebolag med uppgift att åt utländska banker och bankirer bereda svensk kredit.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr	<i>Wiklund</i>	i Brattfors	under 10 dagar fr. o. m. den 21 febr.,	
»	<i>Johanson</i>	i Hallagården	» 6 » » » 21 »	
»	<i>Hellberg</i>		» 8 » » » 22 »	och
»	<i>Norman</i>		» 10 » » » 21 »	

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,19 e. m.

In fidem.
Per Cronvall.

Onsdagen den 20 februari, f. m.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr talmannen gav på begäran ordet till

Svar å interpellation.

Hans excellens herr statsminister Edén, som anförde: Herr talman, mina herrar! Såsom för kammaren tillkännagivits vid gårdagens plenum. går jag nu att besvara den av herr Vennerström till mig framställda interpellationen, och ber jag att först få för kammaren meddela, att de minuters dröjsmål, över vilka kammaren måhända kan ha känt en viss otålighet, vållats av min önskan att avvakta de telegram från Åland, som just under den senaste timmen ankommit, för att kunna ge kammaren del av läget därstädes, sådant det i detta ögonblick är.

Herr Vennerströms interpellation lyder:

1. Är regeringen besluten att icke företaga någon väpnad intervention i Finland?

2. Är regeringen besluten att vägra rätten till export av vapen från Sverige till Finland och att med all kraft tillse att nu gällande exportförbud å vapen strängt upprätthålles?

3. Är regeringen besluten att vägra rätten till transitering genom Sverige till Finland av vapen från annat land?

4. Är regeringen besluten att hindra alla försök att på svensk mark organisera väpnade kårer för översändning till Finland?

Vid besvarandet av interpellationen har jag funnit det riktigt att icke närmare ingå i vissa enskildheter av vad interpellanten anför särskilt i sin motivering. En detaljdiskussion i dessa grannliga spörsmål synes mig under närvarande situation ur många synpunkter icke önskvärd, så mycket mindre som de faktiska upplysningar, regeringen kan vara i tillfälle att lämna riksdagen, delvis äro av den art, att de ej lämpligen kunna nu framläggas vid ett offentligt sammanträde. Jag inskränker mig därför väsentligen till att angiva de grundsatser, som bestämma regeringens ståndpunkt till den finska frågan i dess avgörande huvuddrag, men skall å andra sidan för sådant ändamål något beröra de stora politiska problem, som det här gäller, även ur andra synpunkter än dem interpellanten anlagt.

Krav å interpellation.
(Forts.)

Det inbördeskrig, som utbrutit i Finland, har starkt upprört hela vårt land. Sveriges folk känner djupt med det så hårt prövade broderlandet i öster inför denna nya olycka, som drabbat det samma just när dess statliga självständighet äntligen syntes vunnen, och allt mera levande blir förmimmelsen av att det som nu sker i Finland har en mycket allvarlig innebörd även för oss. Men rörande den hållning, som Sverige bör intaga till den finska inbördeskampen, har uppstått en häftig brytning mellan stridiga meningar, och denna brytning hotar att medföra betänkliga återverkningar även på våra egna inre förhållanden. Den finska frågan är i denna stund icke blott ett stort och invecklat problem för svensk utrikespolitik, den håller också på att bli en inre svensk fråga, som kan komma att inom vårt samhälle frammana politiska och sociala motsatser av oberäknelig räckvidd, om den icke behandlas med den varsamhet, som är nödvändig i ett så ömtåligt läge.

Det är icke min avsikt att från denna plats giva någon framställning av alla de förhållanden, som framkallat ett sådant läge. Jag kan dock icke underlåta att uttala, att en grundläggande orsak ligger i den aktion, som från vissa håll upptagits i namn av Sveriges vänskap för Finland, utan tillbörlig hänsyn till vad denna aktion kan medföra för Sverige självt. Hjälp åt Finland är dess lösen, och för visso en lösen, ägnad att väcka varin genklang i svenska sinnen. Men det åligger dock Sveriges statsmakter att tillse, i vad mån sådan hjälp kan lämnas utan att föra Sverige in på vägar, som det för sin egen del icke vill beträda, och den nödvändigheten har den ifrågavarande aktionen mer eller mindre fullständigt skjutit undan. Man rör sig med yrkanden av skiftande innehåll: än fordrar man öppet ett direkt ingripande med svensk krigsmakt i Finland, än begär man organisation av frivilliga kårer till bistånd åt finska regeringen, än gå kraven ut på överlämnande av vapen ur svenska kronans förråd eller andra åtgärder för tillförsel av vapen och ammunition. Det visar sig emellertid, att även när de öppet framställda kraven begränsas, pekar motiveringen vida utöver alla begränsningar. Så mycket oundgängligare måste det vara att pröva varje krav icke blott i och för sig utan även med hänsyn till de konsekvenser, vartill det skulle leda. Men just en sådan prövning avvisas på ett sätt, som nästan synes vara avsett att undanskymma den verkliga betydelsen av de politiska avgöranden det här gäller. Man vädjar till de känslor av avsky och harm, som med rätta resa sig mot de finska skräckmännens ogärningar, och söker därmed tysta varje gensaga mot vare sig det ena eller det andra kravet, ja man har icke dragit sig för att stämpla dem, som i känslan av sitt ansvar för Sveriges yttre fred och inre lugn vägra att utan vidare godkänna de framställda fordringarna, såsom medskyldiga till illdåden i Finland. Om dylika utbrott av politisk förvildning må det vara tillräckligt att konstatera, att de endast kunna kompromettera den rörelse, i vars tjänst de användas. Även fränsett dessa avarter har rörelsen genom hela sin läggning i många avseenden medfört mera skada än gagn för Finlands sak. Den har uppkallat

en motrörelse, som vänder sig mot äventyrligheten i en svensk politik på sådana oklara linjer, och som med särskild misstro bland de drivande krafterna för denna politik återfinner element, vilka förut arbetat på att föra Sverige ut i världskrigets malström. Inom breda lager av vårt folk framstår dessutom det finska inbördeskriget icke enbart såsom en strid mellan laglig ordning och anarkiskt våldsregemente, utan därjämte åtminstone i viss mån såsom en kamp mellan samhällsklasserna i vårt sönderslitna grannland, och även ur denna uppfattning reser sig ett starkt motstånd mot svensk inblandning. Så ha vi kommit in i en söndring, lika farlig för Sveriges yttre styrka som för dess inre lugn, mitt i denna redan dessförutan så tunga tid.

*Svar å interpellation.
(Forts.)*

Inför denna fara är det regeringens rätt och plikt att främst och åt alla sidor mana till besinning. Sveriges hållning i den finska frågan måste framgå ur ett ansvarsfullt övervägande av alla de förhållanden, med vilka vi hava att räkna under det stora världskrigets, den stora folknödens och den stora folkorons tidsålder. Det är vår skyldighet mot vårt eget land att klart ställa själva den avgörande frågan: vill Sverige träda in i Finlands inbördesstrid med allt vad därav följer? Man må icke invända, att frågan i denna form ej är aktuell, och att rörelsen för hjälp åt Finland samlat sig omkring de mera begränsade krav, som jag nyss berört. Yrkandet att Sverige skall gå till en väpnad intervention har faktiskt öppet och med styrka förts fram i den offentliga diskussionen, om det än för ögonblicket skjutits undan, och jag anser mig skyldig att meddela, att även direkta framställningar av denna art blivit gjorda. Det finnes dessutom, såsom jag nyss antytt, ett ofrånkomligt sammanhang mellan de ifrågasatta mer eller mindre begränsade åtgärderna för indirekt vapenhjälp åt Finland och den direkta interventionen. Varje sådan åtgärd måste faktiskt bedömas ur synpunkten av de verkningar den medför och med ihågkommande av den gamla sanningen, att ett första steg alltför lätt drar med sig nya, alltså efter den ståndpunkt man antager till själva huvudfrågan om Sveriges inrøde i striden.

Det är denna huvudfråga som interpellanten framställt i sitt första spørsmål. Mitt svar blir: det är *icke* regeringens avsikt att företaga någon väpnad intervention i Finland, såvida icke Sveriges rätt och intressen skulle utsättas för kränkningar, som nödga oss därtill.

Vi hysa den övertygelsen, som jag redan för några veckor sedan uttalat i ett offentligt föredrag, att det är finska krafter som själva måste grunda Finlands berättigande till ett självständigt statsliv, om detta skall äga förutsättningar att bestå, och att en svensk intervention skulle göra den finska statsordning, som finge svenska vapen att tacka för sin seger, särskilt förhatlig för den del av Finlands folk, mot vilken dessa vapen varit riktade. Vi äro förvissade därom, att det svenska folkets överväldigande flertal även på andra grunder med oss är ense att avvisa en politik, som går ut på dylik intervention. Sverige har under världskriget häv-

Svar å interpellation.
(Forts.)

dat sin neutralitet och sett sin uppgift i förhållande till grannfolken i att befästa fredligt samarbete och vänskapligt samförstånd. Vi kunna icke med berätt mod slå in på en bana, som faktiskt betyder, att Sverige tar ansvaret för Finlands framtid med alla dess konsekvenser, och som efter stor sannolikhet skulle föra vårt land in i den världsbrand, för vilken vi hitintills lyckats att skydda det samma.

Man har gjort gällande, att Sverige borde på finsk mark bekämpa den samhällsförstörande våldsanda, som rasar där under revolutionens täckmantel, på det att den icke måtte nå även vårt land. Det tillkommer dock icke oss utan Finlands folk självt att övervinna dessa anarkiska förvillelser, och jag hyser den tillförsikten att så skall kunna ske. Den smitta, som kan sprida sig till Sverige, kommer regeringen att möta med alla de medel, varöver den förfogar, och det är anledning att särskilt varna mot varje försök att i Sverige skapa väpnade organisationer efter finskt mönster, vare sig röda garden eller skyddskårer. Regeringen är besluten att utan prut upprätthålla lag och ordning mot förflygna våldsansatser. Detta kan och bör ske med statens egna resurser, ej genom hjälporganisationer, som utmana klassmotsatserna. Det är i sund svensk samhällsanda inom *alla* samhällsklasser som statsmakten har att söka sitt stöd, och vi känna oss förvissade, att detta stöd ej skall utebliva.

Av vad jag nu anfört med anledning av interpellantens första fråga följa också de svar, som jag har att giva på hans övriga spörsmål. Regeringens hållning till dessa spörsmål bestämes av dess grundläggande ståndpunkt, att den icke har för avsikt att ingripa med vapenmakt i Finland eller företaga någon åtgärd, som leder till ett sådant ingripande. Inom de gränser, som härav kunna uppdragas, har däremot regeringen givit och kommer att giva Finland den hjälp, som är möjlig. Regeringen kan sålunda icke medgiva, att väpnade kårer organiseras inom Sverige för att översändas till Finland, varemot enskilda frivilliga hava erhållit tillstånd att gå i finsk tjänst efter samma grunder, som i andra motsvarande fall tillämpats. Vad angår frågorna om export från Sverige eller transitering genom Sverige av vapen och ammunition, hava de i den offentliga diskussionen fått en plats, som icke står i rimligt förhållande till deras praktiska betydelse. Avsevärda tillgångar av vapen och ammunition för krigsbruk torde i Sverige endast förefinnas i kronans ägo, och något utlämnande från kronans förråd har regeringen icke ansett sig kunna medgiva. Transitering genom Sverige behöver icke ifrågakomma, då tillförsel från andra länder till Finland kan ske till sjöss. De gällande förbuden mot transitering och export har regeringen icke för avsikt att upphäva eller förändra, och några licenser för finsk räkning från dessa förbud hava icke förekommit. Skulle frågor härom i framtiden uppkomma, skola de av regeringen prövas efter de grundsatser, som jag förut angivit, nämligen dess avsikt att icke låta indraga sig i

*Sour. à interpellation,
(Porta.)*

Finlands inbördesstrid och dess skyldighet att tillvarataga Sveriges egna intressen.

Utöver de av interpellanten framställda frågorna anhåller jag slutligen att få göra ett par meddelanden, som beröra andra sidor av regeringens ställning till Finland.

Sverige har hos ett flertal europeiska makter tagit initiativ till en diplomatisk hänvändelse i Petrograd rörande Finlands utrymmande av de ryska trupperna. Den svenska framställningen har avgått, och vissa av de ifrågavarande makterna hava meddelat sin anslutning, medan från andra svar ännu icke inkommit.

Regeringen har därjämte, i känslan av de faror för Finlands yttre självständighet och framtida inre fred, som synas oundvikliga, om inbördeskriget skall kämpas till slut med vapenmakt, ansett sig böra undersöka möjligheten av en medverkan från svensk sida till fredlig uppgörelse på grundvalen av landets fulla självständighet och den lagliga ordningens återställande. Den 4 februari anmodades Finlands sändebud i Stockholm att delgiva sin regering, att Sverige skulle vara villigt att taga ett initiativ i detta syfte, samt tillika meddela, att, därest ett sådant initiativ accepterades, man i första rummet ämnade ifrågasätta en vapenvila för att bereda möjlighet till förhandlingar. Den 14 februari erhöles från Finlands regering i Vasa följande svar: »Svenska regeringens medlingsförslag oantagligt, vapenvila omöjlig.» Regeringen kan ej underlåta att beklaga, att varje möjlighet till fredlig uppgörelse i Finland sålunda för närvarande synes stängd, men känner sig övertygad om att tanken därpå icke bör uppgivas och är alltjämt beredd att ställa sina tjänster till förfogande för sådant ändamål, om och när lämpligt tillfälle därtill kan yppa sig.

Från liknande synpunkter har regeringen utgått vid de åtgärder, som under de senaste dagarna företagits i fråga om Åland. De viktigaste fakta äro redan kända genom pressen, och jag inskränker mig för ögonblicket till att framhålla, att regeringen i denna sak haft till ögonmärke att så långt den förmår medverka till, att våldsamheter och blodsutgjutelser på Åland måtte förebyggas och den åländska befolkningen tryggas till liv och egendom. men icke på något sätt avser att därmed prejudicera de politiska frågor, som anknyta sig till ögruppen. Förhandlingarna på Åland föras mellan den ryska garnisonen, den åländska befolkningens förtroendemän och den till ön ankomna finska skyddskåren; de svenska officerare, som därvid medverka, biträda endast såsom medlare mellan parterna, och de svenska fartygen äro avsedda för borttransporterande av stridskrafterna på ön, sedan överenskommelse vunnits. Utsikterna för en uppgörelse, vilken efter vår mening borde varit acceptabel för alla parter, syntes till en början mycket goda, men förmörkades sedan, då strid inleddes mellan den finländska skyddskåren och de ryska trupperna. Det måste allvarligt beklagas, att striden framkallades av skyddskåren, och att över huvud taget de största svårigheterna vid arbetet på en fredlig överenskommelse mött från dess sida. Regeringen fortsätter emeller-

Svar & interpellation.
(Forts.)

tid sina bemödanden att rädda Åland och dess befolkning från ytterligare lidanden och ena de stridande parterna om att utrymma ögruppen under lämpliga garantier för att den måtte i fortsättningen ställas utanför krigshändelserna.

De i dag på morgonen inläpna underrättelserna giva vid handen, att en vändning till det bättre inträffat, och i detta ögonblick finnas de bästa förhoppningar om en snar och tillfredsställande lösning.

Härefter yttrade:

Herr Vännerström: Herr talman, mina herrar! Jag ber att till herr statsministern få frambara mitt tack för hans svaromål på min interpellation. Innan jag ingår på en del randmärkningar till detta svaromål, ber jag att få taga dels talmannens och dels kammarens tålmod i anspråk för en redogörelse för bakgrunden till den situation, i vilken vi alla befinna oss.

Det är en ganska samlad förkastelsedom, som kommer från den svenska folkmeningen — åtminstone stora delar av den — över de finska socialdemokraternas revolutionära kamp. Det är med vissa modulationer en nationell samling mellan å ena sidan Nya Dagligt Allehanda och å andra sidan Socialdemokraten, mellan å ena sidan herr Tryggers parti och å andra sidan herr Brantings parti. Huru är detta möjligt? Jo, kunskapsförmedlingen om de finska frågorna har varit så ensidig som möjligen tänkas kan. Hela vår kännedom om de finska frågorna har kommit genom finska borgerliga tidningar, genom borgerliga korrespondenser och även genom borgerliga nyhetskällor. Vi ha här i Sverige månad för månad blivit serverade genom samtliga tidningar de uppgifter och åskådningar angående finska frågan, som kommit från Finlands antisocialistiska press, huvudsakligen från det synnerligen antisocialistiska Huvudstadsbladet. Däremot har den finska socialismen varit berövad möjligheterna till fri och öppen talan inför Sveriges och den västeuropeiska demokratiens domstol. De finskspråkiga socialdemokratiska tidningarna ha ju av rent språkliga hänsyn icke kunnat läsas i Sverige, och de för övrigt fåtaliga och rätt betydelselösa svenskspråkiga socialdemokratiska tidningarna läsas icke heller av den svenska allmänheten. Därför har, kan man säga, hela den finska socialismen stått med munkavle, icke kunnat göra sin stämma hörd och ännu mindre förståelig för den västeuropeiska och även den svenska demokratin.

En opartisk och neutral domare stöder sig vid sitt domslut icke på den ena partens uppgifter utan hänsynstagande till den andra partens. Inför Sveriges domstol ha Finlands borgare haft fri och öppen talan, men däremot icke den finska socialdemokratien. Det är, synes det mig, ett juridiskt brott att döma på den ena partens ensidiga uppgifter utan hänsynstagande till den andra partens motsvarande uppgifter. Jag måste för min del stänpla detta som ett justitiemord, även om en sådan person som Ellen

Svar å interpellation.
(Forts.)

Key upphäver sig själv till domare och anser sin dom vara en akt av högsta gudomliga rättvisa. Visserligen kan Ellen Key till sitt försvar visa på sitt varma hjärta och sitt säkerligen fullt ärliga och redliga uppsåt. Men i alla fall, icke ens den och allra minst den, som i likhet med Ellen Key vill representera en allvis allfaders över stridsvimlet svävande objektiva rättvisa, har rätt att fälla en sådan dom, byggd på de ensidiga uppgifterna från den ena parten och utan allsidiga uppgifter om båda parternas ståndpunkt. Hade Ellen Key varit svensk domare och fällt en sådan dom, så hade hon säkert blivit åtalad av justitieombudsmannen och lika säkert blivit domfälld såsom varande en synnerligen vårdslös och grovt försumlig domare. När nu detta dock är möjligt, så anser jag det vara nödvändigt, att man inför detta forum söker framlägga de finska socialdemokraternas egen syn på saken för att därmed en gång inför en samlad svensk opinion kunna konstatera, att den finska socialdemokratien steg för steg drivits till den rent förtvivlade ståndpunkt, där den i denna stund befinner sig.

Den vanliga anklagelsepunkten är ju den, att de finska revolutionärerna befunnit sig i Europas mest demokratiska samhälle och det oaktat icke lytt utan tvärtom trotsat detta demokratiska samhälle. Ellen Key säger för sin del, att de finska revolutionärerna ha släpat demokratiens ideal i smutsen. En man som Erland Nordenskiöld, själv av finsk stam, har i sitt bekanta tal på Musikaliska akademien sagt, att de finska socialdemokraterna ha begått »ett gement förräderi mot demokratin». Och den socialdemokratiska partistyrelsen säger i sitt bekanta manifest, att de ha »förnekat demokratiens grunduppfattning». Ur den västeuropeiska demokratiens synpunkt ter sig utan tvivel de finska revolutionärernas företag som ett tämligen tvivelaktigt och för mången ganska främmande skådespel. Men vidare vill jag vid detta tillfälle säga det, att den som dömer efter rent historiska orsaker, den underlåter att fälla sådana kategoriska domar, och det är måhända troligt, att mången svensk klandrande demokrat, om han befunne sig i samma ställning som de finska socialdemokraterna och genomlidit deras kamp, skulle befinna sig på samma ställning som de finska socialdemokratiska ledarna, d. v. s. på revolutionärernas sida, när dock nu revolutionen måste komma och icke längre kunde hejdas.

Det är förvisso sant, att Finland äger världens eller åtminstone Europas mest demokratiska författning. Där har ju införts enkamarsystem och allmän rösträtt för män och kvinnor, och socialdemokraterna ha haft en ganska stark majoritet inom lantdagen. Men denna formellt synnerligen vackra demokrati har i realiteten varit tämligen värdelös helt enkelt därför, att den ryske tsaren i sin egenskap av storfurste för Finland haft synnerligen mycket att bestämma om gentemot den finska lantdagen. Han har haft absolut vetorätt och har begagnat denna vetorätt synnerligen ordentligt. De finska borgarna, som blivit slagna i lantdagen, ha segrat genom den ryske tsaren, och de finska socialdemokraterna, som segrat i den finska lantdagen, ha lidit nederlag hos den ryske tsaren.

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

Det har kommit sanktionsvägran på en mängd antagna och för arbetarna synnerligen betydelsefulla lagar, jag nämner som exempel den stora förbudslagen. När detta hände, var det tämligen naturligt, att hos den finska socialdemokratien, som fann sina lagar skövade, sitt arbete förintat, den antiparlamentariska eller utoparlamentariska stämningen växte och att socialdemokratien undan för undan drevs från den parlamentariska tankegångens fasta mark.

Nu föll tsarväldet i mars-revolutionen. Nu skulle väl socialdemokraternas parlamentariska tro återvända och stadga sig? Men det skedde som bekant icke. Den lantdag, som hade socialdemokratisk majoritet, kom i konflikt med Kerenskis halvt borgerliga regering. Den blev upplöst, d. v. s. den ryska borgarvärlden med hjälp av den finska borgarvärlden gjorde en kupp ovanifrån gentemot den finska socialdemokratiska lantdagen. Denna olagliga upplösning godkändes av den finska borgarklassen, den stöddes och gillades av densamma. De finska socialdemokraterna bekämpade den, de protesterade, och man tvekade till en början inom partiledningen, om man över huvud taget skulle deltaga i valen. Man gjorde det slutligen, men många socialdemokrater deltog icke, och säkerligen därför fingo borgarna den majoritet, som de erhöilo i den nya lantdagen. När denna sammanträdde, började den borgerliga majoriteten att utöva vissa delar av den tsaren tillkommande makten i egenskap av Finlands storfurste. Den tillgrep nämligen sanktionsvägran. Flera för arbetarna betydelsefulla lagar hade antagits av den förra lantdagen. Den nya lantdagen vägrade nu att sanktionera en del av desamma. Jag tänker härvid på förslaget om demokratisering av högsta domstolen och vidare på maktlagen, som skulle överflytta tsarens makt och lägga den hos hela den finska lantdagen. När därjämte den finska borgarklassen ville inrätta ett s. k. tremannadirektorium, d. v. s. ett maskerat trekungadöme, som skulle övertaga tsarens makt, var det tämligen naturligt, att de finska socialdemokraterna drevs ännu ett steg bort från parlamentarismens marker och av de finska borgarna jagades ut på de antiparlamentariska sidovägarna.

Sedan kom Finlands erkännande som självständig stat under den Svinhufvudska regeringen. Den finska republiken infördes. Aldrig någonsin har någon regering haft samma möjligheter som den Svinhufvudska regeringen att begagna ett psykologiskt tillfälle att ena ett helt folk. Men aldrig någonsin har någon regering så grundligt låtit bli att begagna ett gynnsamt tillfälle. Den Svinhufvudska regeringens politik blev icke den framsträckta handens utan den blev den knutna nävens politik. Denna regering blev icke en försoningsministär; den blev i stället en kampministär. De finska arbetarna drevs därigenom ännu ett steg längre från den parlamentariska mark, där de förut stodo.

Så vägrade lantdagen som bekant att upptaga till behandling exempelvis torparlagen, denna livsfråga för Finlands utsugna torpare, som Finlands socialdemokrater i årtal kämpat för. Sedan

kom man till debatten om den finska republikens form. Man kunde välja två vägar, antingen mönstret av den schweiziska republiken eller av den amerikanska. Alltså antingen makten hos parlamentet eller makten hos presidenten, antingen en verklig demokratisk republik eller också ett maskerat kungadöme. Borgarna för sin del valde den senare vägen och socialisterna den förra vägen. Så drevos återigen de finska socialisterna ännu ett steg längre. Slutligen gjorde sig den nya regeringen som bekant skyldig till ett kränkande av Finlands grundlag och trampade i vissa fall även det finska folkets beskattningsrätt under fötterna. I den inläga, som den socialdemokratiska lantdagsgruppen har sânt till lantdagen, slår man fast, att den finska regeringen har mot gällande finsk lag tillsatt en mängd ämbetsmän och inrättat nya permanenta ämbetsverk med permanenta löner till synnerligen stora belopp. Att detta är stridande mot grundlagarnas bud och mot lantagens rätt att ha hand om beskattningen har den socialdemokratiska finska lantdagsgruppen slagit fast gentemot alla advokatoriska slingringar. Man har, det kan icke förnekas, gått grundlagskränkningens väg och trampat lantagens beskattningsrätt under fötterna. De finska socialdemokraterna spårade däri en kommande kontrarevolution. Det var även detta, som gjorde, att de drevos fram till sina sista rent förtvivlade åtgärder.

Man glömmar vidare inom den svenska opinion, som nu faller kategoriska domar, synnerligen lätt, att svälten är en betydande revolutionär kraft. Under remissdebatten tog jag mig friheten säga, att bakom den ryska anarkien låg den ryska svälten. Så är det också den finska svälten, som legat bakom den finska revolutionen. En hunger till döds har hetsat Finlands arbetare. Detta får den svenska opinionen aldrig glömma. I stället bör domen fällas hårt över dem, som fälla fattigmansfolket i ett förtvivlat nödläge. Det har sagts av svenska trubadurer, som besjungit det vita gardet, att det är detta, som representerar dem, som frysa och svälta men segra på samma gång. Ånej, det är icke den finska överklassen, det är icke Finlands borgare, det är icke Finlands adelsmän, som frysa och svälta. Men de, som frysa och svälta, det är industriarbetarna från de av svält härjade storstäderna, det är arbetarna från landsbygden, de, som äro kärnan av röda gardet. Det är de, som gå i trasor och frysa och svälta. Jag tillåter mig att här citera en tysk civilfånge, Karl Schimmel, som rest genom Finland. Han säger, att hos de röda och inom de av dem behärskade områdena råder en fullständig hungersnöd, medan deras motståndare hava fullt upp med mat, ja, äro så rikligt försedda, att till och med fara för slöseri föreligger. En sträng sparsamhet med tillgängliga förråd är vad som på den sidan bör iakttigas. Han säger vidare, att hungersnöden är drivfjädern till plundringarna, desorganisatio- nen och rovbegäret. Jag tror, att från en borgerlig antisocialist, som bedömer frågan, kan man icke vänta något mildare omdöme, än vad som kommit från denne tyske civilfånge.

Nu säger en ropandes röst, en finsk borgare, som uttalat sig

Svar å inter-
pellation
(Forts.)

Svar å interpellation.
(Forts.)

i en insändare i Socialdemokraten, att den finska regeringen har gjort vad göras kan; ingen kan göra mera för att minska nöden och upphjälpa det daliga livsmedelsläget. Jag säger: *nej*, det har den *icke* gjort. Det är sant, att den sista regeringen tillsatte en livsmedelsstyrelse och utformade en inventeringslag. Man skulle inventera alla livsmedelstillgångar för att få fram alla undångömda lager och därigenom få till stånd en jämnare fördelning. Denna inventering skulle förrättas av dels en borgare och dels en socialdemokrat, en av röda gardet för att den skulle bli fullt opartisk. Vad hände? Det blev ett skri inom den finska borgarklassen. De finska överklassdamerna i Hälsingfors protesterade emot att inventeringen skulle verkställas av rödagardister. De ville icke öppna sina gömmor. Inga mördare, inga huliganer finge komma i deras skåp. Vad gjorde den finska regeringen? Höll den sig rak i ryggen? Nej, den böjde sig, och inventeringslagen slopades. Det blev ingen inventering av, och då steg ett förtvivlans skri från den finska arbetarvärlden. Ur denna förtvilan brast slutligen revolutionen lös.

Sedan ha vi kampen inom Finlands lantdag om Finlands militarisering. I vapen förlorade Finland sin frihet 1808—1809. Utan vapen har Finland slagit sig fram till frihet, en seg kamp förd med den äkta finska envisheten, en kamp, som är fylld av offer i den gamle Wibelius' anda. Genom denna kamp slog sig Finland fram till frihet. I vapen skall tydligen den finska friheten förloras eller åtminstone slitas i trasor igen. Den nya regeringen firade Finlands nya självständighet, vunnen utan vapenmakt, med att framlägga förslag till Finlands fullständiga militarisering. Det fanns tvenne vägar att vandra, antingen avvapning av alla kårer inom Finland eller också allmän, fullständigt allmän värnplikt om nu Finland nödvändigt skulle tillägna sig detta förkastliga system. Vilken väg valde regeringen och den borgerliga majoriteten i lantdagen? Den valde ingen av dessa vägar utan gick in på en orättfärdig väg. Följden sågo vi även tämligen snart. Den gick nämligen den vägen, att den beklädde de förut upprättade finska skyddskårerna, d. v. s. vita gardena, med rätt att vara statens väpnade militärmakt. Vi kunna taga en liten jämförelse med förhållandena i Sverige. Antag att i Sverige funnes ett vitt garde och ett rött garde, ett borgargarde och ett arbetargarde. Om nu den svenska regeringen skulle lämna åt det ena, det vita gardet, att vara den svenska statens vapen och detta garde skulle betalas med statens pengar, sålunda även med arbetarnas pengar, hur skulle Sveriges arbetare känna det? Den, som tänker den tanken ut, förstår Finlands arbetare. Den förstår ock, att när sedan det vita gardet satte sig i rörelse norrifrån mot Hälsingfors, revolutionen kom som en tämligen självklar sak.

Man stämplar nu Finlands socialister som landsförrädare och säger, att de äro likgiltiga för den nationella friheten. Jag tror, att Finlands socialister kunna slunga smådeordet tillbaka och stå med rena pannor mot de skymfliga tillmälena. Det var icke blott de finska adelsmännen, som färgade de finska snödrivorna röda 1808, det var också finska torpare, alltså förfäder till de finnar, som i denna stund äro kärnan i Finlands röda garde. När storstrejken kom 1905

och med ett enda slag för tillfället sopade undan den ryska tsarismen, så voro Finlands arbetare de tunga kolonnerna. Även Sveriges borgarklass hade den gången sunnerligen vackra ord att säga om Finlands arbetare och Finlands röda garden. Den socialistiska ministerpresiden'en Tokoi samlade som bekant i fjol vid ett tillfälle hela Finlands folk kring den frihetsflamma, som lågade i Finlands bröst. När Finland erkändes som självständig republik, vem åstadkom detta? Den borgerliga regeringen? Nej, Finlands socialdemokrater. Den borgerliga regeringen sände sina delegationer icke till Ryssland för att med detta land lösa tvistefrågorna, nej, till alla andra världens stater, även till Sverige. Man klappade på dörrarna, men de voro hårt slutna till en början. Man fick allmänt det svaret: lös frågan med Ryssland, sedan skola vi erkänna Finlands självständighet. Man vände åter, och äntligen avsändes från den Svinhufvudska regeringen en delegation till Petrograd. När den finska borgerliga delegationen anlände till Petrograd, kommo därifrån socialdemokratiska delegerade, som redan hade varit hos den ryska regeringen. I deras fickor låg vid detta tillfälle Finlands självständighetsförklaring erkänd och underskriven av Rysslands regering. Det var socialisterna, icke Finlands borgare, som utträttade detta. Sedan erkändes som bekant Finland av de övriga staterna.

Svar å interpellation.
(Forts.)

Men, säger man nu, de finska socialisternas ställning till den ryska soldatesken är ju en bevisning för att de äro verkliga landsförrädare. Ja, hur är det med ställningen i denna fråga? Man säger på vissa håll inom Sverige och Finland, att det vita gardets kamp är en frihetskamp mot den ryska soldatesken. Man bestrider det samma från andra håll. Den finska gruppen i Stockholm säger, att det är en frihetskamp mot Ryssland. General Mannerheim säger däremot i sitt bekanta upprop till de ryska soldaterna, som börjar med de vackra orden »tappra, ryska soldater», att det är visst icke någon kamp mot de ryska soldaterna utan en kamp mot ogärningsmän inom Finland. Men låt oss antaga, att de hava rätt som säga, att det är en frihetskamp mot den ryska soldatesken. Hur låg frågan?

Det fanns från början inom Finland, som man beräknar, 500,000 ryska soldater. De voro nästan hela tiden under Kerenski. När den ryska novemberrevolutionen under Lenin inträffade, först då började på allvar bortförandet från Finland till Petrograd av de ryska soldaterna. När den finska republiken erkändes, kom även denna fråga till behandling, och man kom till uppgörelse. Trotskiij sade för sin del, att när kriget tog slut och freden inträdde, skulle ryssarna draga tillbaka alla trupper. Men så länge kriget varade, förelåge militära skäl däremot, ty gränsen mellan Finland och Ryssland går endast några mil från Petrograd, och en tysk landstigning på finsk mark kunde tänkas. Så länge kriget varade, kunde de därför icke draga bort alla trupper från Finland. Man kom därför överens om att denna fråga skulle avgöras genom en blandad kommission av finnar och ryssar, 7 finnar och 7 ryssar. Denna fråga skulle alltså lösas på en rent fredlig överenskommelses väg. Så låg alltså frågan. Men trots detta ha som bekant de ryska soldaterna till

Scar å inter-
pellation.
(Forts.)

synnerligen stort antal ändå kommit att dragas ifrån Finland. Det har dagligen gått trupptåg, så att man beräknar, att då revolutionen i Finland började, det fanns, enligt en svensk borgerlig tidning, ungefär 50 å 60 tusen ryska soldater inom Finland. Hade man verkligen kunnat från tsardömet fall till i januari i år minska de ryska truppernas antal från 500,000 ned till, som den svenska borgerliga tidningen uppgiver, 50 å 60 tusen, då ställer sig den frågan: förelåg verkligen giltiga skäl för att den finska regeringen skulle tillgripa en väpnad makt för att därmed köra ut de kvarvarande ryska soldaterna?

Vidare vill jag här säga, att när nu de finska socialisterna, sedan revolutionen började, anropade de ryska soldaterna om hjälp och man därför dömer dem synnerligen hårt, så kan man vända angreppet med samma styrka och berättigande även mot de finska vitgardisterna. Jag vill säga till de svenska män som ropa på intervention: är det en förbrytelse av finska socialister att begära och av ryssarna att lämna vapenhjälp, då är det samma brott av finska borgare att begära och av svenska borgare att lämna vapenhjälp. Därjämte vill jag säga: om ryska soldater kämpa som frivilliga på det finska rödagarde sidan, så kämpa ryska officerare i hundratal på de vitas sida. Båda parterna kunna vara jämnspelta i denna sak ur rent principiell synpunkt. Vidare vill jag säga, att de finska borgarna redan förut sökt få hjälp från Tyskland. Vi veta allesammans, att under tsardömet fanns det en stark strömning, som ville vinna Finlands frihet med hjälp av tyska vapen. Det var en agitation härför även i Sverige, och aktivismen under 1915 och 1916 bottnade just däri. De finska vitgardisterna hava tyska vapen och äro till stor del vapenöfvade inom Tyskland. Frivilliga tyska officerare, åtminstone någon, hjälpa till på den sidan. Man får vapen transiterade från Tyskland, och man väntar en tysk landstigning i Finland. Jag kan för övrigt gå än vidare och säga, att jag har mig bekant en skrivelse från en framstående finsk politiker, som stått den Svinhufvudska regeringen synnerligen nära, och som officiellt har representerat Finland i utlandet av vilken skrivelse framgår, att Finlands borgerliga maktägande bevisligen sökt påverka Tyskland till att ögonblickligen med vapenmakt besätta Ålandsöarna. När man har detta bakom sig, så tror jag, att, vare sig man gillar eller icke gillar inblandning av främmande makter, båda parterna kunna vara skäligen jämnspelta. Jag tycker sannerligen icke, att de, som vilja taga hjälp av den tyska militarismen, hava så synnerligen mycket att klaga över, om Finlands arbetare vilja taga hjälp av den ryska revolutionen.

Sedan har man mobiliserat den naturliga och sunda medkänslan med de under inbördeskriget tyvärr oskyldigt lidande offren. Det är säkerligen på grund av denna medkänsla, som en sådan representant för den svenska kulturradikalismen som Ellen Key har blivit spänd — man må ursäktat uttrycket — som en av dragoxarna för den svenska militarismens och interventionismens triumfvagn. Man talar om mordarligor. Man icke blott fördömer våldsdåden, man kallar Finlands revolutionära regering en banditregering, bestående

Svar å interpellation
(Forts.)

av mördare, skurkar och skojare. Man säger med vett och vilja, att de finska revolutionärerna ha anstiftat våldsdåden, uppmuntrat desamma och att de alltså bära det moraliska ansvaret. Jag vill här säga, att tyvärr har det begåtts våldsdåd, för vilka varje människa med sunt omdöme måste rysa tillbaka, våldsdåd icke av människor, men våldsdåd av vildar. Och det måste erkännas, att på de rödas sida hava begåtts våldsdåd, som tyvärr fläcka den finska revolutionens fana. Det kan icke förnekas, det har icke förnekats och skall aldrig av någon svensk socialdemokrat, av någon svensk revolutionär någonsin förgyllas. Men jag tror, att vi få följa rektor Fogelkvists bekanta råd och slå litet kallt vatten över huvudet och sedan se saken mod båda ögonen.

Det är icke guld allt som glimmar. Bland en mängd av rykten, som virvla fram, finns det sanna rykten men även falska, och jag misstänker, att de senare äro övervägande. Jag kan taga fram ett enda fall. Jag kan taga fram Ålandsfrågan. På onsdagen förra veckan blev den svenska huvudstaden alarmerad av en med fetstil tryckt sensationsartikel i Stockholms Dagblad om skräckväldet på Åland, om fruktansvärda förföljelser och blodbad på Åland. En fruktansvärd förföljelse hade blivit igångsatt mot invånarna, och de ryska soldaterna hade begagnat sig av blodhudar för att komma sina offer på spåren. Soldaterna tycktes hava gått efter en på förhand uppgjord dödslista, då det gällde att få fatt i särskilt misshagliga personer. Alltså ett fruktansvärt blodbad. På grund av detta avgick, det vill ingen klandra utan tvärt om berömma, regeringens expedition till Ålandsöarna. Dagen efter på torsdagen skrev med stöd av dessa meddelanden Socialdemokraten en ledare med rubriken »ogärningsmän», där den säger »att även om man eliminerade bort sådant som icke vore fullt styrkt, återstod i alla fall tillräckligt som var ägnat att framkalla den diupaste avsky och indignation över de ogärningsmän som terroriserade den vapenlösa befolkningen». Den svenska båttransporten ditkom två dygn efter det att det första meddelandet kom i den svenska tidningspressen. Den kom dit på torsdagens kväll. Uppgifterna ha icke blivit bestyrkta, utan tvärtom. Nu säger någon: ja, där se vi, hur nyttigt det var, att de svenska båtarna kom till Åland; det var det som gjorde det. Nej, så lätt kommer man icke undan. Ty var det verkligen så, att man varit i full färd med blodbadet och gått efter dödslistor redan på tisdagen, då är det tämligen klart, att när expeditionen kom fram först på torsdagens kväll, hade ålänningarna kunnat mördats nog. Men det har icke blivit bestyrkt, och jag tror verkligen, att när man dömer efter rykten — jag är själv tidningsman och vet gunås, hur litet man kan tro på tidningar — bör man taga dem med tämligen kallt huvud.

Ännu en sak till. Jag läste i Ellen Keys artikel i går i Socialdemokraten »Omkring en lagerkrans», hur hon tog fram en liten berättelse, som hon ansåg vara fullt korrekt och sann och som jag för övrigt själv hört några dagar förut. Det var dagen efter sedan den första Finlandsexpeditionen kom hit till Stockholm. En liberal riksdagsman, en av ledarna — jag hoppas att han känner igen sig —

Svar å interpellation.
(Forts.)

kom upp i riksdagen och var synnerligen huvudyr. Han sade: kan det verkligen vara sant, att hela röda gardets styrelse består av förrymda och lössläppta fängelsefångar? Han hade talat med en som talat med friherrinnan Wrede, en socialt intresserad finsk kvinna, som gjort ett mycket vackert arbete för att hjälpa de finska fångarna. Hon hade haft ett ärende till röda gardets styrelse för att hjälpa de sårade eller fångarna, tror jag. När hon kom dit och bad att få hjälpa, så sade man, att man icke kände henne, och frågade, vad hon hette: »Jo», sade den ärade damen och fixerade dem, »ni känna mig nog allesammans, jag har sett er på ett annat ställe.» Hon menade under sina ronder i fängelserna. Sedan gick historien vidare: nu var hela röda gardets styrelse förrymda och lössläppta fängelse- och tukthusfångar.

Jag har tagit reda på, hur det förhåller sig med historien. Den var verkligen sann. Hon hade fullständigt rätt. Det var verkligen lössläppta fängelsefångar. Men man glömde en sak: Varför hade de männen suttit i de finska och ryska fängelserna? De voro dömda för deltagande i Sveaborgsrevolten, för kampen mot den ryska tsarismen. Är det verkligen så, att finnarna själva skola stämpla de männen som skurkar och banditer? Ja, då kan det hända, att man får börja med herr Svinhufvud själv, ty till hans heder bör nämnas, att även han har lidit i finska och ryska fängelser, är en lössläppt fängelsefånge. Vi kunna för övrigt både utanför och innanför denna sal finna sådana män. Vi ha utanför den män som Z. Höglund, som doktor Hedén. Äro de verkligen skojare, skurkar? Och vi ha visst innanför dessa murar på Stockholmsbänken en man, som, om jag ej misstager mig, även han av Sveriges borgarklass skulle med samma rätt kunna stämplas som en lössläppt fängelsefånge.

Är det nu verkligen sant, att det finska röda gardet består av dessa lösa förbrytarelement? Det finska röda gardet består av Finlands organiserade arbetare. För att få tillhöra detsamma måste man uppvisa medlemsbok inom en fackförening eller en politisk socialdemokratisk förening. Inom Sverige äro Sveriges organiserade arbetare blomman och eliten av Sveriges arbetare. Jag misstänker, att även inom Finland äro de organiserade arbetarna eliten och blomman av landets arbetareklass. Det är sant, att inom röda gardet har under den starka tillströmningen efter marsrevolutionen i fjol tillkommit en mängd av vad man kallar »marssocialister», alltså medlemmar burna av en tillfällig stämningsbölja utan större kännedom om socialismens solidaritetsidé. Det är från det hållet som tyvärr åtskilliga överväld ha blivit begåna. Därjämte finnes vid sidan av röda gardet som bekant några 10.000-tal lösa befestningsarbetare, vilka arbetat omkring Hälsingfors på befestningarna. Dessa, som äro tämligen lösa och bråkiga folkelement, bilda nog kärnan av den del av Finlands folk, som har gjort sig skyldig till de beklagliga våldsdåden.

Vilken är nu de finska socialisternas officiella ställning till dessa våldsdåd? Jag vill hänvisa till att omedelbart efter storstrejken i fjol, där tyvärr en mängd våldsdåd begingos, gjorde den socialdemo-

Svar å interpellation.
(Forts.)

kratiska finska partikongressen ett uttalande, vari våldsdåden enhälligt fördömdes och organisationerna uppmanades att göra en rensning för att få bort alla dessa element, som satte fläckar på Finlands revolutionära kamp. Det svenska socialdemokratiska partiet, som hade sin kongress i december, antog följande enhälliga uttalande, varur jag citerar de punkter, som röra själva våldsdåden: »Kongressen uttalar, att dessa illdåd måste på det strängaste fördömas. De ha ej någon gemenskap med det organiserade proletarietets frigörelsekamp. Därför uppmanas alla till Finlands Svenska Arbetareförbund anslutna organisationer att noggrant övervaka att inte inom rörelsen sådana element vinna insteg, som kunna ge de borgerliga vapen i händerna gentemot rörelsen.»

Den 15 januari utfärdade socialdemokratiska partistyrelsen manifest, där man även går in på frågan om våldsdåden och säger bl. a. följande: »Framför allt måste allt kroppsligt våld mot sådana, som ej själva göra sig skyldiga till våld, stämplas som rånhet och har intet med revolution att göra.» Jag har till mitt förfogande den finska revolutionsledningens officiella tidning, det enda organ, som nu utkommer i den finska huvudstaden. I det första numret, för den 31 januari, står att läsa en varning från folkkommissariaten för inrikes angelägenheter i Finlands folkkommissariat, vilket utger detta Arbetarnes Notisblad, av följande lydelse: »Enär det inträffat att från hemligt kontrarevolutionärt håll gjorts ansatser att åstadkomma uppviglingar i avsikt att skada revolutionen, vilka försök redan kunnat och även framdeles kunna medföra de allvarligaste följder, meddelas härmed:

1) Vem helst som anträffas med att åt soldater servera rusdrycker kommer att underställas revolutionära domstolens dom;

2) Av envar, vem det än vara må, som anträffas inneha rusdrycker, skola dessa genast fräntagas och hållas över marken;

3) Om någon vid förstörandet av rusdrycker gör försök att själv behålla desamma, skall även han ställas inför revolutionära domstolen för erhållande av strängt straff;

4) Varje röveri, övervåld, enskild hämnd och andra dylika bedrifter, som icke äro i överensstämmelse med arbetarnas rättskänsla, skall förhindras av röda gardet med väpnad makt, varvid eld kommer att ges utan föregående varning.

Genom gardenas raska inskridande böra dylika försök att åstadkomma störingar undertryckas genast i sin linda. Gardenas stabber, chefer och medlemmar uppmanas därför att var på sitt håll ställa sig ovanstående bestämmelser till efterrättelse.»

Då våldsdåd sedan tyvärr ändå begingos, utfärdades ett upprop från generalstaben för Finlands röda garden — det var den 2 februari — varur jag citerar några delar, som speciellt röra denna fråga: »Generalstaben för Finlands röda garden kungör:

1) att mot våra obeväpnade, häktade motståndare är allt slags övervåld på det strängaste förbjudet;

2) alla ärenden, som stå i förbindelse med revolutionsrörelsen, böra omedelbart överlämnas till arbetarnas revolutionära krigsdom-

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

stolar i och för behandling, och de häktade få ej hotas eller misshandlas, utan måste vi även mot dem uppträda med den revolutionära arbetarens värdighet.

Den nu stiftade revolutionära krigsdomstolen behandlar och dömer i alla brott, begångna av kontrarevolutionärer, varför alla privata hämudåtgärder från våra gardisters sida förbjudas på det strängaste. Skyldiga till sådana gärningar straffas med den revolutionära krigsdomstolens strängaste dom.»

Finlands folkkommissariat, den revolutionära regeringen, skriver samtidigt bl. a. följande angående behandlingen av fångar: »Till Finlands folkkommissariats kännedom har kommit, att några enskilda personer tillhörande röda gardet ha dödat tillfångatagna personer. — — Dessa dåd måste stämplas som stridande mot det revolutionära folkets rättsprinciper samt såsom i hög grad skadliga för revolutionen.» Och man fortsätter: »Om också folkets fiender göra sig skyldiga till blodtörstiga och råa handlingar, så berättigar ej detta folkets försvarare till ett liknande förfarande mot obehäpnade och hjälplösa fångar. Envar av oss måste lära att göra bestämd skillnad mellan väpnad strid och behandlingen av obehäpnade fångar. Under kampen måste brukas våld mot den behäpnade farliga fienden, men utom kampen får ingen motståndare eller fånge straffas, utan att revolutionsdomstolen undersökt hans brottslighet och dömt honom. Ett meningslöst dödande av människor är till skam för arbetarnas kamp, då åter fiendens besegrande i öppen strid länder denna kamp till ära.»

Man har i den svenska pressen skrivit rätt mycket om det synnerligen ruskiga våldsdåd, som begicks på Vanhakartano gård i närheten av Björneborg, där 11 avväpnade vitgardister dödade av en skara ryssar och rödgardister. När detta våldsdåd blev bekant för soldaterna i Björneborg, sammanträdde dessa och fattade följande beslut: »Vi, Björneborgs distrikts soldater, som fått vetskap om av enskilda soldater och rödgardister begångna röverier av en enskild gårds egendom, besluta:

att allt röveri måste upphöra och att den som bryter häremot ställes inför revolutionär soldatdomstol, som i mål av denna art dömer med all stränghet.

De ryska soldaterna må veta, att de kallats att försvara fattigmans rättigheter i Finland och att upprätthålla den revolutionära ryska arméns ära, som icke tål några illgärningar. — —

Sedan vi fått underrättelse om att vapenlösa vitgardister mördats, anse vi det vara vår plikt att på det skarpaste fördöma en sådan handling, som står i strid med proletarietets fordran på dödsstraffets avskaffande. De, som gjort sig skyldiga till detta mord å de avväpnade fienderna till proletarietets revolution, böra ställas inför en revolutionär soldatdomstol för att få den strängaste dom.

Detta beslut meddelas alla Finlands socialdemokrater, så att de må veta, att Björneborgs soldater icke godkänna sådana handlingar.»

Jag vill icke gå längre i citerandet. Jag skulle kunna göra det, men de citat jag gjort äro tillräckliga. De visa, att den finska led-

ningen har sökt hålla emot. Den har gjort vad göras kunde. Den har den ärliga viljan att inte tillåta, inte uppmuntra och ännu mindre anstifta våldsdåden.

Svar: & interpellation.
(Forts.)

Men, svarar man: Viljan må vara god, i varje fall brister förmågan! Ja, det är tyvärr sant, att förmågan har brustit någon gång, d. v. s. att de våldselement, som finnas på botten av varje folk, här ha varit mäktiga att bryta igenom de fördämningar, som revolutionsledningen har försökt att sätta upp mot desamma. Men vi böra för det första minnas, att det finnes schakaler och marodörer i varje kamp, även en inbördeskamp. Vi böra för det andra minnas, att, disciplinen må vara hur stark som helst, den fullständiga mans-tukten kan aldrig upprätthållas, utan den löses av krigen, och det böra sannerligen vi själva minnas från vår historia under storhetstiden och det 30-åriga krigets tid. Vidare bör man komma ihåg, att även i normala fall finnes i varje samhälle tyvärr en bottensamling av degenererade stackars människor, som äro offer för samhällets elände — de äro inte själva skulden — vilka man under fredliga förhållanden knappt kan binda, långt mindre då, när alla band äro upplösta, något som tyvärr alltid måste bli fallet under ett krig.

Nu säga ni på högersidan: »Ni revolutionärer i Sverige, som icke kunna fördöma de finska revolutionärerna, äro vid sidan av dessa moraliskt skyldiga. Det är revolutionärerna, som upplöst banden.» Nej, jag kastar det tillbaka och säger: Det är ni högermän, som äro skulden. Det är icke revolutionerna, som ha fött kriget. Det är krigen, som fött revolutionerna. Ni se i denna stund ert eget barn. Måhända skämmas ni en smula. Det är icke underligt, men det är ni, som ha skulden. Ni ha vädjat till våldet, bajonetterna, ni ha framkallat den väpnade anarkien, och kriget är en väpnad anarki. Ni skola aldrig någonsin kunna komma ifrån den skuld, som ni bära, och den skall vila på eder, så länge som världen står.

Nu säger man, att på de vitas sida ske icke några våldsamheter. Där råder humanitet. Man drager upp med sin linjal, med sin pekpinne och lägger på det sättet ut gränserna mellan djävlar och änglar. De förra äro Finlands socialdemokrater och de röda. De senare äro Finlands borgare, Finlands vita garde. Nu heter det i de svenska tidningarna: Hjälpen med vapen dem, som kämpa för humanitet gentemot våldet och barbariet! Å nej, man förenklar icke tankegången så lätt. Saken ligger på något annat sätt. Det vita gardet slog, som man säger, loss dörren till Europa vid Torneå. Vad såg den västeuropeiska kulturen försiggå på själva tröskeln till Väst-Europas kultur? Den såg våldet, grymmare än eller lika grymt som det våld, som begåtts på de rödas sida i det finska inbördeskriget. Man såg en rysk kommissarie, som icke deltagit i striderna vid Torneå och som kommit dit, när striden var lyktad, överfallen i järnvägsvagnen. Ut på Torne älvs is! Arkebuserad! En man, som enligt vad alla, som kände honom, säga var en utomordentligt fin, sympatisk och varmhjärtad man. De ryska soldaterna hade i förväg varit uppe hos borgmästaren i Torneå och förklarar:

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

Vi vilja vara fullständigt neutrala; vi vilja icke stå på den röda sidan, icke på den vita sidan. Vi vilja icke lämna våra vapen till någondera sidan. De satte sig på tåget och sökte resa hem. De ville icke något hellre. Järnvägen uppriven! Tillbaka till Torneå igen! Dessa ryska soldater, som ville hem, ville vara neutrala, suttö i tre dygn instängda i järnvägsvagnar, väntande på möjlighet att komma hem till sitt land igen. Det vita gardet stormade fram och man bombarderade järnvägsvagnarna. Instängda formligen slaktades som boskap de ryska soldaterna, som ville vara neutrala, och som ville hem till sitt land igen. Sedan följde arkebusering på Torne älvs is.

Den, som ser detta, måste fråga sig: När detta sker mitt i Europas och den västerländska kulturens åsyn, vad kan då icke hända där inne i Finlands djupa, dystra skogar, varifrån så litet sipprar fram annat än under censurens bommar? Man kan förstå, när man läser dödslistorna om mångdubbelt flera rödas fall än vitas i varje strid. Är det därför att de röda skjuta fem å tio gånger sämre och de vita lika många gånger bättre. Å nej, det är därför, att man i de döda inräknar även dem, som man förfarit med såsom i Torneå, dem, som man arkebuserat och som icke dött i själva striden. Man förstår tendensen, då man läser uttalandena från herrar Mannerheim och Renvall. Jag anser, att det aktstytcket av en kallblodig, ja, rent av bestialisk grymhet bör förevigas även i den svenska riksförsamlingens protokoll. Herr Mannerheim har såsom bekant sagt, att socialdemokraterna icke endast äro de, som begått våldsdåden, utan socialdemokraterna ha även gjort sig skyldiga till högförräderi och uppror och straffet för detta är döden. »Det är icke jag, som bestämmer det straffet. Det är lagen och den måste efterlevas.» Sedan kommer herr Renvall d. v. s. Svinhufvuds efterträdare och säger: »De som deltagit i upproret skola dömas för högförräderi. Möjligen kan senare ges amnesti åt en del men endast under den förutsättning, att de berövas alla sina medborgerliga rättigheter och icke i framtiden få deltaga i landets politiska liv. De skola göras till en pariasekt. Det är icke en tyrannisk härskare de gjort uppror emot det är mot den lagliga lantdagen, som här i Finland är i besittning av den högsta myndigheten. För en sådan förbrytelse finns blott ett straff: Hängning. Jag ser intet annat. De måste stå till ansvar med sina liv för de liv, som gått förlorade genom deras förvållande.»

Denna förklaring bör ställas sida vid sida med förklaringarna från de finska revolutionärernas regering och från de rödas styrelse. Vad göra de röda? De mana i varje fall till humanitet. De vilja hindra grymheten. Vad göra det vita genom sin ledning? De mana till grymhet och den största möjliga hårdhet. Jag vill vidare säga, att inom den svenska opinionen har aldrig någon haft ett enda ord till försvar för av de röda begångna våldsdåd, medan man däremot måste konstatera, att det i Sverige finns — jag tillåter mig säga — så lumpna och inhumana organ, som exempelvis Aftonbladet, där man har panna att försvara sådana våldsdåd och säga såsom herr

Mannerheim, att så skall det vara. Den grymhet, som man här proklamerat, förklaras vara fullt riktig.

Scar å interpellation.
(Forts.)

Man säger nu vidare från interventionisternas sida här i Sverige, att kampen i Finland är en kamp för den svenska rasen, den svenska nationaliteten, den svenska kulturen på finsk mark. Och det står i tidningarna: Lämna vapen till skydd för den svenska kulturen! Ja, de som så säga ha fullkomligt sätt, om det verkligen vore så, att svensk kultur i Finland är timrad enbart av Finlands överklass, adelsmän och borgare, feodaltherrar och industrimän och det vita gardet. Men även Finlands torpare, Finlands lantarbetare, Finlands industriarbetare från de kvava fabrikerna hava timrat upp den svenska kulturen. Om man ser till själva nationaliteten är Finlands arbetareklass mera rasren än den finska överklassen, som är betydligt insprängd med ryska, tyska och även finska folkelement. Det finns inom Finland över 10,000 organiserade svenska socialister, som nu till större delen deltaga på de rödas sida, som tillhöra det röda gardet. När de svenska officerare, som vilja deltaga i Mannerheims slaktjakt, när dessa resa över till Finland för att där med sina kulor, som måhända äro stöpta av svenska arbetare, kämpa för den svenska kulturen, kunna de göra samma gärning inom Sverige, ifall de ge sig ut på de svenska gatorna och landsvägarna och där låta kulorna spela på samma sätt som nu i Finland. Nej, ni herrar svenska officerare, som nu vilja stilla er jaktiver på det finska röda villebrådet och därmed gagna den svenska kulturen! Även i Finland träffa ni med edra kulor den svenska arbetarens bröst. De träffa män av er ras och er kultur lika säkert, som kulorna skulle göra, ifall de avlossades inom det egna landet.

Interventionisterna säga slutligen — och det anförde även herr statsministern — att det är visst icke någon klasskamp eller någon social strid det gäller. Å jo, det är vad det är. Det är ett litet faktum, att i alla fall praktiskt taget hela den finska socialistiska ledningen står på revolutionärernas sida. Detta faktum skär igenom detta prat, och även ett annat litet faktum, nämligen att herrar Mannerheim och Renvall såsom talemän för det vita gardet sagt rent ifrån, att kampen gäller socialdemokraterna. Det är de, som skola dömas till »en pariasklass». Det är ett klart ord, som kastar en blyxtbelysning över dagsläget.

När det kommer till kritan, erkänna för övrigt interventionisterna själva, att det är en klasskamp. De säga, såsom ju även antyddes av herr statsministern, att det gäller att på finsk mark slå ned revolutionen och bolsjevismen och mota bort den s. k. ryska fläcktyfusen. Man fruktar, att revolutionen, som kommer vältrande från öster, skall bryta härjande in över Sverige och att den skall spola med sig de maktägandes guld och gods. Därför vill man taga upp en kamp i förväg. Man vill icke invänta den i Sverige utan vill taga upp den i förväg på finsk mark. Man skulle alltså på finsk mark föra ett s. k. anti-revolutionärt preventivkrig. Här komma vi fram till tankar från åren 1915 och 1916, då det gällde för de svenska aktivisterna att proklamera preventivkrig mot den ryska faran i den

Svar å interpellation.
(Forts.)

ryska tsarismens gestalt på finsk mark. Nu vilja samma grupper, som därjämte få med sig andra skaror, återigen proklamera preventivkrig gent emot den ryska faran i den ryska revolutionens form på finsk mark. De göra sig emellertid skyldiga till ett synnerligen grovt och nästan oförlätligt psykologiskt misstag. Det är nämligen det att vad de vilja förhindra och förekomma, det kan framkallas genom de åtgärder, som de agitera för.

Herr statsministern antydde, att skulle man kunna slunga Sverige i krig, så kunde detta ha oöverskådliga faror med sig även för Sveriges inre förhållanden. Det är tvivelsutan så. Skulle verkligen Sveriges interventionister kunna förmå Sverige till ett väpnat anfallskrig mot Finlands revolutionära regering, mot arbetarna och därmed även mot den ryska republiken, då framkallar man vad man vill förhindra. Man reser revolten inom det egna landet. Jag manar icke och jag hotar än mindre. Vad jag säger är ett tämligen självklart faktum för dem, som ha trängt in i de svenska arbetardjupens tankegång. Sveriges arbetare vilja icke lämna sina levande liv såsom döda kadaver på främmande slagfält i ett krig, framtvinget av en brottslig krigsagitation inom det egna landet. Men även i det fall, att man går mildare vägar och öppnar Sverige för utförsel av vapen ävensom för transitering därav, framkallar man faror, som tyvärr icke få bagatelliseras och som icke kunna överskattas. Sveriges arbetare känna innerst inne med Finlands arbetare. Det är en de fattigas resning, de vilja kasta av sig utsugningen. Därför komma även Sveriges arbetare förvisso att, om det behöves, säga ifrån. De skola gripa till kraftåtgärder, de skola då gå till proklamerandet av strejker än här och än där, av vilka födas den allmänna strejken. Men ur denna strejk kan utveckla sig något ännu farligare. Folket vill nu säga ifrån, att det icke vill inlåta Sverige på krigiska äventyr.

Jag ber att få uttala min tillfredsställelse över herr statsministerns svaromål på fråga om interventionen. Det gav vid handen, att regeringen för sin del dels av rent utrikespolitiska, men även av inrepolitiska hänsyn är fullkomligt på det klara med, att icke det minsta bör eftergivnas åt den visserligen för tillfället något dämpade, men dock i verkligheten starka agitationen för väpnad intervention vilken från början tog formen av landsortsredaktörernas inom högerpressen så berömda och beklagliga vädjan till herr statsministern att ställa svenska vapen till den ena sidans förfogande i det finska inbördeskriget.

Jag vill även uttala min tillfredsställelse därmed, att regeringen även i fråga om vapenexport och transitering har än så länge sagt nej därtill. Ja, det har ju rättare sagt icke förelegat någon ansökning, men i varje fall har exportförbudet upprätthållits och inga licenser ha beviljats. Men jag kan i den punkten icke underlåta att med beklagande konstatera, att regeringen där icke velat ge fullständigt klara besked för framtiden. Min interpellation avsåg att skapa full klarhet åt alla sidor, men regeringen har icke givit denna fullständiga klarhet. De ansökningar om licenser, som

Som å interpellation.
(Forts.)

komma, skola upptagas till prövning fall för fall och vägas fall för fall. Det är alltså icke ett kategoriskt nej mot varje tanke på export och icke heller mot transitering av vapen. Jag vill för min del och säkerligen å hela mitt partis vägnar beklaga, att regeringen där gjort sig skyldig till en olycklig och måhända ödesdiger tvekan. Däri kan ligga ett finger åt interventionisterna, dessa herrar, som agitera med petitionslistor. Däri kan ligga det ordet: gno på bara, samla så många namn som möjligt, vi skola pröva de ansökningar, som sedan komma före. Men Sveriges arbetare, de komma icke att känna sig fullt lugna, utan på denna punkt kommer alljämt att råda en betydande oro angående regeringens ställning till vapenfrågan.

Jag vill begagna tillfället att i detta sammanhang framställa ännu en interpellation till regeringen. Det har i högerpressen förts ett tal, som synes mig fordra en avgörande klarhet. Det har antytts häromdagen från Nya Dagligt Allehanda och Aftonbladet, att den svenska regeringen skulle på något sätt rent av se genom fingrarna med den export eller eventuellt transitering av vapen, som försigår. I gårdagens nummer av Nya Dagligt Allehanda ha dessa antydningar tagit en tämligen bestämd form. Det heter i gårdagens ledare, att statsministern »måste öppet säga ut att regeringen är medveten om sin plikt att bistå det fria Finland och redan utvecklats en ganska betydande aktivitet i en härmed överensstämmande riktning. Denna aktivitet är redan i betydelsefulla hänseenden klart nog antydd i vissa regeringen närliggande pressorgan och bliver tveksutan inom kort ännu mera bekant. Regeringen har alltså redan uppgivit non-interventionsprincipen i vad angår export av vapen och medverkan vid överföring av vapen till den lagliga finska senatens milistrupper.

För Sveriges framtid är det ett politiskt intresse av högsta vikt, att den orimliga ståndpunkt, mot vilken den stora petitionen vänt sig, faktiskt blivit uppgiven, redan innan petitionen blivit inlämnad, och som vi anse detta faktiska förhållande vara av verkligt värde, skall det naturligtvis falla oss ännu mindre in än regeringspressen att här emot invända något.»

Det är skäl i, att detta dunkla tal får den klarläggning, som kan behövas. Jag vet inte, vad som menas, men jag tror, att många bland den svenska allmänheten skulle känna sig synnerligen belåtna, om man finge full klarhet om vad detta dunkla och mystiska tal betyder. Det står vidare ett meddelande i tidningarna om, att den bekanta isbrytaren »Sampo» jämte båtar med vapenförråd från Tyskland har passerat Norrlandskusten. I sammanhang därmed står omtalat, att order har ingått om att Bönans, Eggegrundets, Storingfruns samt Bremöns fyrar skola hållas tända under tiden 14—21 februari. Är det så, att ordern om dessa fyrars tändande tillkommit med den avsikten att speciellt underlätta transitering från Tyskland utav dessa vapen, som gå till de finska vita gardena och som äro avsedda att även användas i kampen mot de finska röda garderna för att slå och besegra desamma?

Scar & inter-
pellation.
(Forts.)

Sedan vill jag även i det fallet, då herr statsministern ingick på en behandling av min fråga, huruvida regeringen var fast besluten att icke tillåta några väpnade kårer att bildas inom landet för överförande till Finland, uttala min tillfredsställelse med hans svar. Jag vill på samma gång fästa uppmärksamheten därvid, att det pågår en synnerligen stark agitation för värvning inom Sverige av finska medborgare, av civila svenska medborgare och även av militära svenska medborgare. Det har uppgivits inom tidningspressen, att officerare ha inom sina regementen sökt värva underbefäl för att giva sig in i kriget. Det har vidare sagts, att rätt många officerare och mycket underbefäl även givit sig över till Finland. Man skulle önska klarhet på denna punkt och få veta, huru det hänger samman samt huru regeringens ställning är till dessa frågor.

Slutligen vill jag säga några ord med anledning av herr statsministerns anförande vid sidan av min interpellation, d. v. s. angående de rent positiva åtgärderna med anledning av de ryska och finska frågorna, vilka av honom omnämndes i hans svaromål på interpellationen. Det har talats om, att regeringen gjort en démarche för att i samband med andra regeringar åstadkomma Finlands evakuering av ryska trupper, d. v. s. återdragande av de ryska trupperna från Finland. Det förefaller mig, att när fred icke vore slutet, denna démarche var av en synnerligen ömtålig natur, ty det finns som bekant en överenskommelse mellan Finlands borgerliga regering, den svinhhuvudska, och den ryska, att dessa frågor böra lösas genom en blandad kommission och man var överens om, att de ryska soldaterna icke skulle helt undandragas förrän efter fredsslutet. Nu förklarade, som bekant, Trotskij i Brest-Litovsk, att freden visserligen icke var slutet och undertecknad, men att det i varje fall rådde lojalt fredsstillstånd. Med hänsyn till detta läge tror jag icke, att man haft något att invända däremot, att även Finland blir helt frigjort från ryska trupper. Men nu har, som bekant, Tyskland återigen gått till anfall mot Ryssland genom Estland och Ukraina. Det råder alltså krigstillstånd. Då gäller sålunda alltså jämt detta avtal, att frågan om de ryska truppernas återdragande från Finland bör lösas genom överenskommelse mellan Finland och Ryssland. Det synes därför uppenbart, att den démarche, på vilken den svenska regeringen har givit sig in, kan leda till synnerligen beklagliga konsekvenser.

Angående expeditionen till Åland, som ju herr statsministern även talade om, för att hjälpa dessa ålänningar, som ju enligt egen folkomröstning vilja komma till Sveriges land, så tror jag, att alla inom Sverige äro tacksamma för regeringens ingripande för att hjälpa ålänningarna i deras läge. D. v. s., vi vilja från vår sida uttala vår oförbehållsamma tillfredsställelse därmed, att regeringen har vänt sig till ryske delegaten herr Vorovskij för att med hans hjälp få Ålandsfrågan ordnad på fredligt sätt utan vapenmakt. Där har den svenska regeringen slagit in på en god väg. Men då man låter detta ingripande åtföljas av ett visst vapenskrammel, då gör jag en reservation på den punkten. Man bör, synes det oss, icke ge mili-

tarismens Belsebub alltför många fingrar. Den tar så gärna hela handen. Först sades det, att någon pansarbåt icke skulle åtfölja expeditionen. Högerpressen började larma, och så kom pansarbåten Tor med. Det var det första fingret. Sedan ha ju, efter vad det meddelats, även trupper avsänts till och, såsom jag förmodar, även landsatts på Åland för att där tjänstgöra såsom bevakning. Där ha vi det andra fingret. Regeringen får passa på. Det är blott tre fingrar kvar, till dess att hela handen är tagen av militarismen.

Svar å interpellation.
(Forts.)

Slutligen vill jag med anledning av herr statsministerns uttalande i medlingsfrågan säga, att ingen svensk med förmåga av mänskliga känslor och med förmåga av ett mänskligt medlidande med allt det ohyggliga, som vi se i det finska inbördeskriget, kan kategoriskt avvisa, att man gör ett försök att få det omänskliga slaktandet äntligen stillat. Vi måste väl alla — en Per Hallström må sedan från höjden av den svenska akademien och dess parnass skicka bannstrålar hur mycket som helst — säga, att varje människa borde känna sig tillfredsställd, om det ohyggliga slaktandet kunde få ett snart slut. Men vi vilja på samma gång säga, att när nu denna medlingstanke redan har strandat tillsvidare på motståndet från det vita gardets sida, så förefaller det icke vara förenligt med en verklig neutralitet, att man lägger den mesta vikten, såsom det synes, vid att skicka högersocialistiska delegater till de finska socialisterna. Det är icke jämnt spel, om det icke går några därmed jämförliga bud till den borgerliga regeringens säte. Det är icke en verklig, opartisk medling, om man söker åstadkomma de finska revolutionärernas underkastelse. Vill man här få en verklig medling till stånd, då bör medlingsdelegationen bli så sammansatt, att de finska socialisterna känna, att de stå, icke framför domare, utan framför neutrala, opartiska medlare, och grunden för medlingen bör läggas så, att Finlands arbetare få alla sina verkligt legitima intressen tillgodosedda och vinna gehör för sina gamla krav på en sådan människovärdig tillvaro, som ger dem en full ekonomisk och andlig frihet. Den regering, som nu sitter och som i dag har publicerat meddelande om, att den har tagit initiativ till att få maximalarbetsdag och arbetarsemester genomförd och nattarbete borttaget, den vet säkerligen, utan att det behöver sägas utifrån, att det finnes en enda väg fram till en verklig fred inom alla länder, även i Finland. Man slår icke ned missnöjet och dess yttringar med vapenmakt. Det finnes här en väg, och jag hoppas, att herr Lindman i sitt tal här efter mig även beträder den vägen, nämligen att man undanröjer varje befogat missnöje, så att verkliga Finlands arbetare kunna känna sig fullt fria och fullt jämvärdiga inom sitt eget land.

Herr Lindman: Herr talman, mina herrar! Med anledning av det svar å den framställda interpellationen, som här i dag blivit lämnat av hans excellens herr statsministern, ber jag att, då jag i åtskilliga stycken har en olika uppfattning mot den, han här ut-

Svar å interpellation.
(Porta.)

talade, få begagna detta tillfälle och besvara kammaren med att framhålla min synpunkt i den föreliggande frågan.

Herr statsministern uttalade i början av sitt anförande, att han icke ville orda om detaljer, utan tala om de stora grundsatser, som man hade att taga sikte på i förevarande fråga, och han utvecklade en av dessa grundsatser, nämligen den, som han uttalade med ungefär de orden, att man måste besinna, vilka betänkliga återverkningar det skulle ha här i Sverige, ifall någonting i denna sak åtgjordes från Sveriges sida. Han manade därför till den allra största besinning, och utan tvivel har han ju rätt däri, att denna fråga är av den vikt, att all besinning är av nöden.

Men vad som efter min uppfattning fullkomligt saknades i det anförande, som herr statsministern här höll, var den mycket viktiga och i hög grad principella politiska frågan, vilka synpunkter man från svensk sida har på hela Finlands ställning såsom ett självständigt land, såsom en medlem i den skandinaviska Norden. Hela den frågan förbigicks synes det mig på ett sätt, som icke kan annat än väcka min allra största förvåning.

Det förekom ju också en del andra saker i herr statsministerns svar. Där uttalades sålunda avsky och harm med anledning av de finska skräckmännens ogärningar. Men slutet av alltsammans blev dock, att hans excellens såsom det slutliga svaret på interpellantens fråga förklarade, att egentligen icke någonting av vad som i detta fall hade begärts kunde från regeringens sida åstadkommas; den ville icke göra något. Det var då icke heller underligt, att när interpellanten kom till slutet av sitt långa anförande, man från hans sida endast förnam tillfredsställelse med det svar, som blivit lämnat. Visserligen var det förenat med litet buller på en eller annan punkt från hans sida över att svaret icke varit så fullkomligt utmärkt, som han skulle hava önskat; man kunde ju icke veta, menade han, om icke möjligen kommande framställningar om transitering av vapen i något fall kunde bli bifallna. Men i stort sett får jag säga, att jag sällan hört någon interpellant vara så tacksam och nöjd med ett från regeringsbänken lämnat svar, som vad fallet var med den föregående talaren. Jag kan emellertid icke dela den mening, som han uttalade, utan tvärtom hyser jag en högst betydligt olika uppfattning mot honom angående det svar, som av hans excellens herr statsministern här blivit lämnat; och jag anhåller, herr talman, att det även må tillåtas mig att i denna fråga taga kammarens uppmärksamhet något i anspråk. Frågan är onekligen komplicerad, och den är ju av mycket stor vikt för Sverige.

Såsom en utgångspunkt skulle jag vilja framställa den synpunkt, som uppkommit i och med Finlands självständighetsförklaring och det erkännande, som lämnats av Finlands självständighet, samt från och med den stund, då Finland blev upptaget i de europeiska självständiga staternas led. Att den framställning, som ifrån finsk sida gjordes i sådant avseende, först riktades till Sverige och att den utav Sverige först besvarades genom ett erkännande av Finlands självständighet är efter min uppfattning icke någon tillfällighet. Det var,

*Scor à inter-
pellation.
(Forts.)*

mina herrar, helt naturligt, att framställning i detta avseende först skulle göras till Sverige, och det var lika naturligt att Sverige skulle vara den första stat, som förklarade sig vilja vara med om en dylik självständighet. Det var den naturliga plats, som tillkom Sverige på grund av allt det, som funnits i förhållandet mellan Finland och Sverige under många århundraden i gangna tider. Man har också hört, hurusom efter det att så skett varma uttalanden av sympati ha blivit fällda från olika håll inom vårt land. Vad regeringen beträffar, har ju både från hans excellens herr stasministern och från hans excellens herr ministern för utrikes ärenden kommit uttalanden av sympati över, att Finland nu vunnit vad det så länge saknat och så ensträget eftersträvat, nämligen sin fulla självständighet, och förknippade med detta kommo uttalanden om, vilken glädje man måste känna däröver, att Finland nu kunde inträda såsom en medlem av de skandinaviska folken till nytta för samarbetet och utvecklingen i Norden. Det fanns, tror jag att man kan säga, inom vårt land endast en enda uppfattning därvidlag, nämligen av tillfredsställelse över vad som då skedde. Men så mycket mera upprörande har det då måst vara att finna vad som efter denna tid inträffat i Finland. Den lagliga regeringen har blivit angripen av upprorsmän, som icke skytt att i förening med den i Finland kvarblivna ryska soldatesken söka omstörta den författning, som landet hade, en författning, som för övrigt från alla håll erkänts vara en av de mest demokratiska som finnes i Europa. I förening med denna soldatesk och i förening med lössläppta fångar tillika med en del övriga dåliga element terrorisera dessa män nu befolkningen den del av Finland, som behärskas av och står under inflytande av revolutionärerna, d. v. s. av folkkommissarierna. Det utövas på detta område våld och grymheter av det mest upprörande slag. Visserligen kan det vara möjligt, att icke allting är sant, som man hör berättas och läser om i tidningarna i denna sak, men vad som är sant är tillräckligt för att uppröra varje sinne, som har någon känsla för dylika ohyggligheter. Man finner ju, hurusom obehägnade personer mördats, att man i betydande omfattning skjutit sådana, som redan sträckt vapen, att man på sina ställen söker svalta ut befolkningen genom att från'aga den allt vad den behöver för sitt uppehälle, ja, vi ha sett, att lantdagens egna män icke gått säkra, utan att de blivit, åtminstone en del av dem, mördade, naturligtvis för de åsikter, som de i lantdagen uttalat. Själva lantdagens vice talman lär ju ha blivit mördad på ett rent upprörande sätt. Det går icke an att, såsom interpellanten vill göra, försöka sudda över allt detta genom att framställa det så, som om grymheterna vore likadana å båda sidor. Säkerligen känner varken han eller jag tillräckligt mycket för att kunna våga göra ett uttalande om den saken, men så mycket får väl ändock anses fastslaget, att sådana grymheter som begåtts av de röda gardena, ha förvisso aldrig blivit begångna på den andra sidan. Det är helt enkelt orimligt att påstå något sådant. Jag vill endast fästa uppmärksamheten på t. ex. en sak, som omtalas i tidningarna att det är några tusen unga män av borgare och allmoge.

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

som blivit fördrivna ut på de yttre öarna i Finlands skärgård och som där tvingas att antingen gå hungersnöden tillmötes eller återvända för att bli mördade.

Det är dylika om djurisk grymhet vittnade gärningar, som måste gripa varje sinne, som icke är förslöat. Och jag måste uttala den meningen, att om den revolution, som blivit gjord, kan man icke säga annat än att våld blivit satt i stället för rätt, och i stället för lag har trätt godtycke.

Men, mina herrar, när man talar om Finland och när man talar om Finlands självständighet och den glädje, som man känner över att Finland erhållit denna självständighet, då må man icke för- glömma, att Finland är vårt grannland, men också något mer än det. Det är icke blott vårt grannland, utan det är ett land, som varit förenat med Sverige, såsom jag nyss nämnde, i många århundraden. Vad som skapats i Finland av rätt och kultur, det har den allra stör- sta gemenskap med Sveriges egen utveckling. Det är i många styc- ken liksom en avbild av vad som funnits i Sverige, mycket har vand- rat över härifrån till Finland, och i mycket äro förhållandena där lika förhållandena i vårt eget land. En månghundraårig gemenskap kan icke lämna oss oberörda. Det skulle vara fullkomligt onatur- ligt, om tvenne folk, som levat så tillsammans som det svenska och det finska folket under långa, långa tidsperioder gjort, skulle helt plötsligt upphöra att känna deltagande för varandras lindanden och svårigheter. Det vore omöjligt om de ej skulle känna mer för var- andra än om de vore två nationer helt främmande för varandra. Det går icke an att säga, att Finland får sköta sig självt, att vi icke ha att lägga oss i Finlands inre angelägenheter, dem må de reda upp bäst de kunna. Det går dock en väg genom Sveriges folk, som säger, och manar: Finlands folk har stått och står i denna stund oss närmare än något annat folk!

Nu kommer man naturligtvis till vad som är att göra, och om något kan göras eller om man bör underlåta att göra någonting? Hans excellens herr statsministern omtalade en sak, som väl för för- sta gången blivit bekant för kammaren i dag, nämligen att en fram- ställning blivit gjord om intervention — jag förmodar, att jag upp- fattade honom rätt. Mot detta reagerade herr statsministern: det kan man icke göra. Jag vill då säga: vad är det man begär från det partis sida jag representerar? Det har icke varit intervention. Det har varit, att man bör söka hjälpa Finland med alla de medel, som fullt tryggt och klart ligga inom folkrättens ram. Man har från Finlands lagliga regering gjort en fram- ställning om erhållandet av vapen. Man har i sin nöd begärt vad som är oundgängligt för att kunna bestå i den frihetsstrid, som den lagliga regeringen kämpar. Nu upplöstes det av hans excellens herr statsministern, att någon direkt begäran om transitering icke blivit gjord. Men vad som föreligger synes mig dock vara det, att man har då det finska ombudet, landshövding Heikel var här, gjort en fram- ställning, låt vara generell och icke syftande på något särskilt parti, om dylik transitering. När man vill bedöma hela vapenfrågan och

framställningar om transitering och framställningar om licenser för utförsel av vapen, då vill jag säga, att man måste först och främst lägga såsom grund för sitt bedömande de två omständigheterna, att Finland är ett självständigt land och Finland därjämte är ett neutralt land. Att Finland är ett neutralt land spelar naturligtvis för bedömandet av dessa frågor den allra största roll.

Jag återkommer till denna vapenfråga. Då man har begärt att få transitera vapen genom Sverige, så förklaras det från herr statsministerns sida, att det har icke blivit gjort någon bestämd framställning härom. Men en principiell framställning är dock gjord, och jag skulle vilja fråga — om man verkligen velat vara tillmötesgående, om man velat hjälpa, om det då kunde varit något som helst hinder att man på en principiell fråga även hade givit ett principiellt svar? Med andra ord, när den frågan framlades: kunna vi påräkna att erhålla någon transitering genom Sverige av vapen så hade man åtminstone kunnat svara: naturligtvis kunna vi icke ge rätt att transitera obegränsat och hur mycket som helst, men vi ställa oss icke otillgängliga mot denna sak. Man förstår vad det betydtt, om ett sådant svar kunnat lämnas, ty utan det svaret ha icke vapen kunnat uppköpas i andra länder, då man icke visste, om de finge transiteras eller ej. Och under det man ställt sig avvisande i denna sak, har tiden gått, en tid, som varit av den största betydelse för de för sin författning kämpande elementen i Finland.

Jag skulle vilja säga, när man talar om transitering av vapen: skulle vi verkligen i vårt land ha kommit därhän i vårt förhållande till Finland, att vi förvägra den lagliga finska regeringen det, som vi lämnat andra? Sverige har under krigets lopp transiterat vapen till andra neutrala länder, och Sverige har under krigets lopp i stor omfattning medgivit export eller undantag från exportförbudet, d. v. s. lämnat licenser för utförsel av vapen och ammunition i mycket stor omfattning till många neutrala länder. Men när det gäller det neutrala Finland, vill man icke göra det, utan man ställer Finland i en ställning, sämre än man ställt andra, för oss mycket mera främmande och från oss mycket mera avlägsna länder såsom Spanien och Argentina. Men Finland vill man icke lämna någon hjälp! Det är dock icke något som strider mot folkrätten, om man ger en dylik hjälp.

Nu talas det om och har talats om — kanske icke så mycket i dag men mera vid tidigare tillfällen, i pressen — att Sverige får icke inblanda sig i det stora världskriget. Och jag vill göra den bestämda förklaringen, att det har icke heller från något ansvarigt håll, såvitt jag har mig bekant, påverkats, att så skulle ske. Man begagnar sig liksom vid tidigare tillfällen av det slagord, som heter aktivismen, men man brister fullkomligt i bevisningen, när man säger, att en hjälp med vapen åt Finland, skulle föra oss ut i det, som ingen vill, nämligen själva kriget. Sverige har genom sin tidigare transitering av vapen, genom sin tidigare utförsel av vapen och ammunition fullt klart visat, vad som också är riktigt, att det är ett lands folkrättsligen obestridliga rättighet att kunna göra så, och det kan icke

Svar å interpellation.
(Forts.)

Skar & interpellation.
(Forts.)

på något sätt föra oss ut i kriget. Men när man icke kan bevisa, att det skulle blija följden, har man måst hitta på något annat för att kunna säga, att det skulle kunna leda till kriget. Man har sagt, att om man medger transitering eller utförsel av vapen, så kommer, om det icke hjälper, nästa steg att blija intervention. Har man sagt a, så måste man säga b, heter det. Så leder man sig till att det är dock i alla fall något sådant, som man vill inleda Sveriges folk i, nämligen den stora faran att kunna blija inblandad i kriget.

Även i hans excellens herr statsministerns anförande förekom någon sådan sammanblandning, men det tjänar icke något till att försöka framställa saken på det sättet. Låt oss i dessa allvarliga ögonblick söka bedöma varandras uttalanden sådana de verkligen äro. Det finnes icke på ansvarigt håll, tror jag, någon i Sveriges land som vill, att vi skola blija inblandade i kriget.

Det framställes vidare, att den finska kampen är en social kamp och att det är en kamp mellan olika partier. Interpellanten talade även mycket om den saken. Ja, det kan hända, att det kan vara delvis så, men det är långt ifrån den rena sanningen, det är långt ifrån det faktiska förhållandet. Tro herrarna, att på den sidan, som jag betecknar såsom den lagliga sidan, det icke finnes personer, bland alla dem, som skyndat sig att stödja sin regering i kampen för frihet och för författningen, att det icke finnes bland dem personer, som hysa andra åskådningar än t. ex. bönderna och borgarna? Det finnes många unga män av alla klasser som strömma in. Upproret kan icke framställas såsom en ren och klar klasskamp. Jag har med tillfredsställelse bemärkt, att i de uttalanden, som gjorts från svenskt socialdemokratiskt håll, t. ex. i det manifest, som utfärdats på den socialdemokratiska partistyrelsens vägnar, tror jag, man talar om, att det är en väpnad resning mot en på bredaste grund folkvald riksförsamling och att detta står såsom en förnekelse av demokratiens själva grunduppfattning. Man förklarar vidare, att det är ett proklamerande av minoritetens våldsmakt över folkets flertal. Man tar med andra ord avstånd från vad som gjorts och man förklarar rent ut, att man vill göra front mot bolsjevismen, som man sedan i fortsättningen förklarar icke kunna annat än utmynna i anarki.

Det är, uttalade herr statsministern, icke blott en strid mellan laglig ordning och anarki utan även en strid mellan folkklasser. Jag vågar tro, att detta skall visa sig icke komma att hålla streck. Det är en strid, där ledningen på den röda sidan består uteslutande av socialdemokrater, men där i varje fall man i stor omfattning begagnar sig av det stöd, som finnes att få, nämligen av de ryska soldaterna i Finland, som dock måste från det andra hållet betraktas såsom Finlands förtryckare och fiender.

Jag skall, herr talman, icke gå in på allt detta, då det icke på något sätt behöver tillkomma mig att bemöta vad som av interpellanten blivit anført i hans långa anförande. Jag vill endast anføra en sak gent emot vad han uppläste ur Finlands, som han kallade den, enda officiella tidning, Arbetarnas Annonsblad. Av vad där står framgår emellertid även att den revolutionära regeringen, folk-

kommissarierna, måste stå bakom vad som händer och sker på den sidan, ty en av dem är chef för det röda gardet, och enligt publikationen i fråga är detta skyldig, att lyda honom. Men detta är vad som *icke* sker eller också utföras daden med hans medgånne. Utöver vad interpellanten laste upp förekommer här en sådan sak som att intor den revolutionära domstolen skall dragas för att drabbas av lagens största stränghet den, som hyser hos sig en s. k. skydsgardist. Det är salunda meningen, att om en far hos sig hyser sin son, som tillhör den så benämnda kategorien, så skall antingen sonen utlämnas för att skjutas eller också riskerar fadern själv att bli arkebuserad.

Svar å interpellation.
(Forts.)

Herr talman! Jag har med vad jag nu anfört velat säga, att Sverige kan och får icke sälla sig likgiltigt mot vad som händer i Finland för Finlands egen skull. Men jag vågar därtill lägga något mera, nämligen att Sverige kan och bör icke göra det för Sveriges egen skull. Finland bör vara en del av Skandinavien. Det har jag nyss förut uttalat. Det är dess plats. Det är ett moment av den allra största betydelse, ett moment som, såsom jag nyss nämnde ingalunda framhölls med den klarhet, som man kunnat förvänta blifva fallet, i hans excellens herr statsministers anförande. Det är viktigt för Sveriges skull, för Skandinavien skull, för hela arbetet och utvecklingen i Norden, att Finland kommer att intaga denna plats, det är vi tigt, att Finland kan göra sig fritt och blifva ett självständigt rike. Om Finlands lagliga regering dukar under i den strid, som nu pågår där i landet, då få vi kanske icke ett självständigt Finland. Av en svensk statsman borde beaktas, att hela problemet kan förvanskas under denna förutsättning. Finland blir då kanske icke självständigt, utan Finland kommer att flyttas in under den ryska folksfären för att blifva ett led i en federativ rysk republik eller på annat sätt komma under ryskt inflytande. Att man strävar efter detta, att man bemödar sig om detta på bolsjevikiskt håll finner man allt för väl därav, att man på den sidan visserligen talar om att återkalla de ryska soldaterna, men samtidigt låter landet översvämmas av andra män, tillhörande det röda gardet, och låter dem behålla vapen och skickar till dem vapen. Men samtidigt som denna rörelse pågår över Finland och kanske över Finska viken, anser sig den svenska regeringen icke böra medgiva någon utförsel utan ställer sig kallsinnig mot att hjälpa, och därigenom åstadkommer man, att striden måhända blir så ojämn, att den skulle kunna sluta med undergång för den lagliga regeringen. Men därmed vore Finlands självständighet så örligen över ända och komme kanske icke på långa tider tillbaka.

Har man på regeringens sida betänkt vad allt detta betyder, och betänkt, vad som då kommer att inträffa? Finland komme då icke att blifva den starka utpost för västerländsk kultur och odling, som det kan blifva endast om det blir ett fullt självständigt och oberoende rike.

Men en annan utveckling kan också tänkas. Om Sverige icke inser det oerhört viktiga i att Finland förblir ett självständigt land, så

Neur à inter-
pellation.
(Porta.)

kan det finnas andra, som inse betydelsen av att Finland icke krossas. Hjälpen till den lagliga regeringen i Finland kan komma från *annat* håll. Men därmed drages Finland in i en annan intressesfär än den, där vi anse, att det för oss och hela Skandinavien skulle vara lyckligast, att det funnes. Finland drages över till och får andra intressen än dem vi önska, att det hade, och Finland kommer att med sina intressen flytta över till andra områden. Det kan icke vara till Sveriges fördel. Och slutligen, om den lagliga makten i Finland skulle segra, då ha vi genom att vägra Finland all den hjälp, som vi bort lämna och som vi lämna till andra neutrala länder, ställt oss i ett förhållande till detta land, som säkerligen kommer att återverka för många och långa år efteråt på förhållandet mellan Sverige och Finland. Vilket förtroende skall under sådana förhållanden kunna uppstå?

Det är dessa omständigheter, de svenska intressesynpunkterna, de rent svenska synpunkterna, som äro av vikt för Sverige, för att utvecklingen skall komma i rätta spår. Det är detta, som gör, att jag beklagar, att det svar, som hans excellens herr statsministern gav, varit så i allra högsta grad avvísande. Jag skulle dock vilja göra en vädjan till regeringen; bör icke regeringen ändå allvarligt taga särskilt de synpunkter, som jag senast framhållit, i överbäggande, och jag skulle alldeles särskilt vilja rikta den vädjan till den inom regeringen, som bär ansvaret för Sveriges utrikespolitik i dessa allvarliga och bekymmersamma tider: kan det vara riktigt, att Sverige förbiser dessa stora intressen, som komma att bli avgörande för oss icke endast i årtal utan under årtionden? Bör och kan icke en annan tankegång göra sig gällande, den som söker att skapa ett annat förhållande mellan Finland och Sverige, som söker att i Finland skapa sådana förhållanden, som göra, att detta förblir ett självständigt land och en fri medlem av Skandinavien?

Jag hörde, att hans excellens herr statsministern redogjorde för den *démarche*, som blivit gjord till andra makter och väl även Ryssland. Jag ber att få uttala min tillfredsställelse över, att en dylik sak blivit gjord, och jag vill framhålla, att jag här är överens med regeringen. Jag känner ju icke några detaljer. Men, mina herrar, det är av stor vikt att Sverige för allt vad i dess förmåga står för att såsom Finlands granne och närmaste frändefolk på det ivrigaste betona för Europas folk, vilket oerhört olycksöde som övergår Finland och vilken del den ryska soldatesken tar däri. Att återkalla från Finland de ryska soldaterna och att återskicka vapnen till Ryssland är väl vad som i detta olyckliga förhållande borde vara varje europeisk regerings plikt att sträva för, och kanske vågar man även hysa en förhoppning att så skall bliu fallet, om en allvarlig vädjan riktas till dem, ty det är väl icke förgäves som man under förgångna tider i Europa hört så stark sympati uttalas för Finlands folk under den hårda kamp, som det haft att bestå mot den ryska övermakten. Det kan väl icke vara möjligt att alla dessa känslor, som tagit sig så varma uttryck från Europas folk, skulle vara som bortblåsta och att man utan att göra något skulle se på, huru detta lilla folk, huru detta

lilla land dignar under den övermakt, som överöser det med soldater, vapen och ammunition!

Jag hoppas såunda att den tankegång, som regeringen fört fram, måtte fullförjas på det allra kraftigaste både i Petrograd och i Europas övriga huvudsäder.

Utom detta har regeringen, enligt vad hans excellens herr statsministern nu meddelat, föreslagit medling mellan de stridande parterna i Finland. Jag vill om detta blott säga, att då man uttalar sin förvåning över att denna medling blivit avslagen, så får man söka att sätta sig in i förhållandena. Här är ett folk, som kämpat i årtal mot en stark övermakt, ensamt och övergivet av alla. Man har haft detta oerhörda rikes hela stora makt över sig. Men under alla vedermödor, under alla svårigheter har folket hållit segt stånd mot olagligheterna. Hellre har man gått i fängelse, hellre förts till Sibirien än man underkastat sig de lagar, som tillkommit genom maktspråk och utom författningens ram. Detta lilla folk har haft en orubblig tro till författningens helgd. Nu står det inför ett brott mot författningen av landets egna undersåtar. Är det då underligt, att man upprepar sig mot denna medling och anser, att det som bjudes blir en medling mellan lag och olag, då man finner, att vördnaden för lagens majestät därigenom undergräves, och det är väl till sist så, att lag är lag och att land skall med lag byggas. Det finska folket har kämpat därför under mer än ett århundrade, kämpat en seg, stor kamp, som gjort, att det därför erhållit världens beundran.

Jag kan icke sluta utan att nämna något om den så kallade åländska frågan. Vi känna ju — jag behöver icke nämna det — den framställning, som gjorts från den åländska deputationen. Det är ett öfolk, som bevarat svenskheten bättre än något annat folk, skilt från Sverige. Det har befunnit sig värlöst och övergivet på sin ö utan kommunikationer med den allra största risk att bliva utsatt för överväld av alla slag. Det kan hända, att det, som framkommit tidigare, innehåller någon överdrift — det känner jag icke och har icke fått någon bekräftelse därpå — men det var så för fjorton dagar sedan, då kronofogden skickade sitt telegram om den stora fara, som befolkningen var utsatt för. Det förelåg en stor risk för denna befolkning. Nu kan jag icke annat än uttala min tillfredsställelse över att regeringen sent omsider vidtagit de åtgärder, som blivit gjorda. Vi böra göra vad som kan göras för den åländska befolkningens säkerhet och trygghet — det tror jag vi alla i detta land äro överens om.

Herr talman! Man har sagt i det socialdemokratiska manifestet, som jag omnämnde, att högern vill begagna sig av de naturliga känslorna inför det finska skådespelet för att komma regeringen till livs. Det är icke så. Jag vågar bestämt avgiva den förklaringen. Vi vilja icke bereda regeringen svårigheter. Men högern kan därför icke åläggas att vara dömd till tystnad. I detta för Sverige så viktiga ögonblick har väl var man rätt att tala och fritt säga ut sin åsikt, ty tystnad här skulle endast kunna missförstås. Det har t. ex. gentemot de högermän, som sitta i det hemliga utskottet, insinuerats på en del låll, att de ju äro med om vad som där före-

*Svar å interpellation.
(Forts.)*

Seer & interpellation.
- (Forts.)

drages och veta vad som förekommer där. Utan att på något sätt äga någon kännedom om vad som förekommer i utskottet, än mindre om vilken sällning som intages av den ena eller andra av de särskilda deputerade, vill man likväl med detta tal söka skapa åt regeringen och dess åtgöranden en betäckning och använda högern som en sådan betäckning. Då är det väl icke riktigt att förmena oss att från vår sida säga vår mening, när det göres från andra håll.

His orien går icke blott tillbaka i tiden, den går även framåt, och vi skriva i dessa dagar ett blad i svensk historia. Jag vill icke för min del vara med om att tvist låta detta ske utan att tillkännage min uppfattning om sakläge och om förhållandena. Om Sverige, då Finlands ödestimma slog, vägrade att rucka det gamla systerlandet en hjälpende hand, vill jag icke drabbas av den nesan, att det skall kunna sägas, att jag icke däremot uttalade min gensaga.

Skola vi då all så efter den förklaring, som från statsministerns sida blivit lämnad alltiämt sitta och höra det hjärtslitande ropet från Finland: »Om vi blott hade vapen!» Skola vi sitta och se mordandet och slaktandet för gå, skola vi se lag och rätt gå under i Finland? Skall Sverige vara med om att det skrives på dess historias blad i dessa dagar, att vi kunde vara med om att där fick stå: Finis Finlandiæ?

I detta anförande instämde herrar *Andersson* i Skivarp, *Thore, Lithander, Odqvist, Nylander, Sundberg, Holmdahl, Pettersson* i Bjälbo, *Berg* i Staby, *Svensson* i Kompersmåla, *Jönsson* i Boå, *Andersson* i Knäppinge, *Söderhielm, Räf, Jonsson* i Hökhult och *Ericson* i Oberga.

Herr Branting: Herr talman, mina herrar! Med mycken uppmärksamhet ha vi ju alla på denna historiska dag lyssnat till statsministerns förklaring. Jag tror, att man kan säga om densamma, att den genom sin bestämda vilja att vidmakthålla Sveriges neutralitet även under de nuvarande svåra påfrestande förhållandena, ha motsvarat den överväldigande majoritetens mening i detta land. Jag tror att herr statsministern genom den allmänna läggning han givit åt sitt svar, genom att betona, att här gäller det icke den ena eller den andra detalifrågan, utan här gäller det huruvida vi skola komma till intervention i Finlands inbördeskrig eller icke, jag tror, säger jag, att han därigenom har gjort vårt folk en ovärderlig tjänst. Ty, mina herrar, det är utan tvivel så, att det icke är fråga om alla dessa mindre problem som upprulla sig vid utförandet och genomförandet av en viss politik, utan här är det frågan om själva den grundlinje, som skall vara den bärande i denna politik. Vi ha nu fått höra från herr statsministern med tydliga och förbindande ord, att denna politiska grundlinje är, att Sverige icke vill på det sättet blanda sig in i de finska inbördesstriderna, att vi därigenom komme att föras ut ur vår egen neutrala ställning in i världskriget återigen dragas in i denna fruktansvärda virvelvind, som förut några gånger svept in över vårt land och hotat att kasta oss ut i hela det stora världseländet.

Troar man då, att bakom en sådan ståndpunkt skulle ligga en

kall likgiltighet, såsom den senaste årade talaren syntes vilja förmena? Tror man, att det skulle vara känslan av att vi framför allt bara skola se på oss själva, på att vi låta sitta fredade vid härmen, att det är den känslan, som skulle bestämma vårt uppträdande? Jag vagar hoppas, att de stora fiertalet av vårt folk, som stöder den bestående neutralitetspolitiken, dock icke på det sättet sjunkit ned i ett betraktelsesätt, som ser ringen i smutt och icke vill se dem i det stora, världshistoriska sammanhanget. Nej, det är min övertygelse, att det sannerligen icke är med kanslor av likgiltighet, som vi se på skaukspelet i Finland. Men om vi vid betraktandet av vad som där hander och vid övervägande av skilen för den ena eller andra åtgärden eller för handlandet eller icke handlandet från vår sida i en viss situation komma till det resultatet, att en inblandning från vår sida icke är ett gott utan ett ont, så komma vi till den övertygelsen icke blott därför att vi se på vårt eget, som vi äro skyldiga att se på, utan också därför, att vi tro, att inblandningen kan medföra oöverskådliga farliga konsekvenser även för dem, som vi vilja hjälpa och för hela denna situation, som nu är så förvirrad, och som man vill, att vi med lätt hjärta, men med väpnad hand skola kasta oss in i.

Jag tror, att man kan giva herr Lindman det erkännandet, att han i sitt anförande sökte anlägga en dämpad ton i sin kritik av regeringens ståndpunkt. Hade det från högerens sida över huvud förts en kritik i den tonarten, som man nu hörde från herr Lindman, är jag också övertygad om att svaret från dem, som icke kunna dela de slutsatserna, till vilka han kom, också hade kunnat läggas på ett helt annat sätt än som nu framvingats av förhållandena.

Men, mina herrar, det förhåller sig ju icke så, vi känna det allesammans. Det har icke varit de tonerna, som nu av högerpartiets ledare i andra kammaren anläggas, som man förnummit i högerpressen. Det skall aldrig lyckas att förneka det faktum att här började man blåsa upp i en del tidsningsorgan en hets mot regeringen för att den icke föll undan för ropen, som gingo ut på, icke blott vapentransitering, som det varit tal om ända till övermått, utan även på väpnad intervention. Och gent emot den hetsen har det måst svaras från svenska folkets djupa leder, icke på grund av någon sorts order, såsom man mången gång sökt framställa saken, utan genom spontanta ytringar av en orolig stämning: se där, nu ha vi återigen vår alltför välbekanta aktivistiska hets i rörelse, och nu hotar den att kanhända sopa bort — ingen vet hur starka krafter, som kunna komma i gång därför — sopa bort den demokratiska regeringen, som för närvarande sitter och av vilken det svenska folkets stora flertal vänner ett tillmoderande av sina närmaste önskemål i många, de allra viktigaste avseenden.

Ja, denna hetsagitation har varit grunden till att det blåst upp en annan vind på det sätt, som här har skett. Annars hade, som jag sade, den striden nog kunnat föras på ett annat sätt. Ty det är visst, att meningsskiljaktigheterna mellan oss, som bedöma det finska sorgespelet med det slutresultatet av vårt bedömande, att det är vår plikt

Snor i hets-
pellation.
(Forts.)

Soar & inter-
pellation.
(Forts.)

att icke blanda oss däruti, och dem, som kommit till en annan slutsats de men ngsskiljak igheterna borde kunnat framträda utan smäda de av den andras övertygelse. Det finnes goda klara demokrater, jag bekänner det högt och öppet, vilka stå på en annan ståndpunkt än vi i avseende på interventionsfrågan, och helt visst många högermän, som visserligen också stå på denna ståndpunkt men göra det icke alls för att gagna några särskilda intressen här hemma, utan av en känsla av förpliktelse att ställa sig på den ståndpunkten. Men då må de också kunna erkänna, att vi, som kommit till en annan slutsats, kunna ha våra skäl för densamma, och att det icke beror på feghet, ynkedom och uselhet av alla slag, som nu tillskrives oss, när vi icke rusa med i detta för en intressent utan emot satta förståndets ord och försöka lägga vad vi kunna göra för Finland så, att det verkligen kan bli till lycka och gagn.

Vad här yttrats från regeringens sida av medling var ju ett tillkännagivande av, att ett förslag om vapenvila för att åtminstone kunna komma till tals i inbördeskriget blivit gjort, men tills vidare avvisats. Jag tror, att den långt övervägande delen av det svenska folket är regeringen tacksam för att den sålunda tagit ett steg på den efter vår mening rätta vägen för att komma Finland till hjälp i dess nöd. Jag tror också att man kan vara viss om, att svenska folkets stora flertal tacksamt hörde det löfte, som låg i regeringens förklaring, att trots detta avvisande icke släppa taget, utan tvärtom, därest möjlighe'ter skulle yppa sig, återigen kunna erbjuda sina bona officia.

Jag kan bestyrkas i uppfattningen, att känslan av medlingens berättigande och om denna hjälpforms riktighet verkligen är på frammarsch även ibland de mera oresonliga elementen, jag kan bestyrkas häri genom herr Lindmans eget sätt att tala om denna medlingsfråga. Det fanns ingenting i hans ordalag av förkunnelsen av mellingsförslaget såsom Sveriges värsta skam och vanära och blygd, såsom personer till sin egen skam och vanära försökt utlägga det. Han ansåg det vara begripligt, att medlingen avvisats, och han gav psykologiska skäl varför de kämpande finnarna ställde sig ovilliga till att förstå den saken. Var och en inser att i ett inbördeskrigs fruk'ansvärda olycka är varie medlingsförslag dömt att mötas med oförstående och att uppväcka känslor, som vilja avvisa detsamma. Man kan till fullo erkänna, att detta är förklarligt, men det hindrar icke att de som följa denna instinkt och blott avvisa, många gånger kanske de flesta, göra orätt mot eget land. Och jag måste säga ut, att min övertygelse är, att under den nuvarande situationen har den finska regeringen haft orätt och icke tänkt tillräckligt på sitt lands framtid, när den ställt sig till den grad avvisande och oförstående, som synes ha varit fellet i det nu omtalade svaret.

Allt kommer härvid an på: hur ser man på denna kamp, som pågår inom Finland? Det är så oändligt lätt att göra den till en kamp mellan gud och djävulen, mellan dem, som ha hela rätten och dem som ha hela orätten, och säga att det hela endast och allenast är några laglösa elements uppror mot det finska folkets flertal. Men det har

Seer å interpellation.
(Forts.)

redan framhållits här av interpellanten, och enligt min uppfattning har han rätt så länge i det mycket som han sade, att ja enkelt ligger icke frågan i Finland. Han har haft rätt i att här ligger ett slags klasskamp för vara ögon, emellertid på sin sida i sitt ensidiga förskönande av allt som på det ena hållet framföres. Forvisso gav ett gott motsycke till samma ensidighet, som utmärker de flesta svenska tidningarnas skildringar av vad som förskäddas i Finland, dessa tidningar, där man för var dag gör all slags propaganda mot de finska röda. Jag tror, att sanningen ligger i detta fall liksom många gånger så, att man icke har rätt att bortse från de förklaringar, som kunna finnas till den finska resningen, men likaväl måste å andra sidan starkt betona, att denna resning icke är försvarad varken genom att man pekar på svälten eller genom att man pekar på ett och annat fels eg av den finska borgerliga regeringen eller genom att man pekar på, att vid den upplösning av finska lantdagen, som ägde rum, socialdemokraterna icke längre blevo majoritet. Alla dessa förklaringar, som herr Vennerström utbreddes sig om, skymma dock icke den grundläggande frågan, som gäller, huruvida det finnes något bärande skäl till att gent emot ett fullt demokratiskt samhällsskick, gentemot en demokratisk ordning, som icke varit hotad, trots allt, på det sätt, som herr Vennerström något ville antyda, gå fram med revolutionära medel. Jag skulle vilja ställa till herr Vennerström och hans meningsfränder den klara och bestämda frågan: anse ni, att det är rätt, att det är befogat, att man går fram på det sätt som det finska partiet har gjort, även med de ursäkter, som ni kunna anföra? Anse ni, att det är en rätt gärning — ja eller nej — som de ha gjort i detta avseende, när de ha rest sig mot en demokratisk landdag, vald efter den allmänna rösträtten? Anse ni, att den bolsjevikiska lösen om den allmänna rösträtten såsom en föråldrad institution verkligen håller streck? Det vore skäl att man snart finge klart besked om den saken och icke blott en lång rad av vidlyftiga förklaringar, medan man i själva verket kringgår själva huvudfrågan, huruvida man har rätt eller icke har rätt att gå fram mot folkets majoritet och sätta våldet i folkmajoritetens ställe.

Vi socialdemokrater, vi som icke följa de nyaste evangelierna, icke ens ifall de ha den utomordentliga fördelen att komma med östeuropeisk etikett, vi som anse, att det icke blott finnes en västeuropeisk demokrati, som har vissa anspråk, utan att överhuvudtaget varje demokrati universellt har anspråk på att vissa grundsatser skola vara gällande för att något skall vara demokrati, vi måste för vår del säga, att vi protestera mot varje försök att legalisera ett minoritetsvälde med sådana talesätt, som här ha anförts. Och vi vända oss mot detta minoritetsvälde, vare sig det föres fram genom skräckvälde av beväpnade skaror inom en stad eller ett folk eller det föres fram under skyddet av den medborgerliga olikställigheten, som med den gamla privilegielagstiftningens hjälp ger somliga mångfaldigt större inflytande än de massor, som dock borde kunna göra anspråk på lika berättigande med dessa.

Den vidlyftiga skildring, som herr Vennerström gav, var i

Deat & inter-
pollation.
(Fort.)

många avseenden helt visst värd beaktande. Men jag tror, att han blev bet på själva den kärnpunkt, som jag här berört, och jag tror, att om han också skall kunna historiskt i viss mån förklara, hur denna »förtvirlade ståndpunkt», som han själv benämnde den, kom att intagas av den finska socialdemokratiens ledning. så kan han, ifall han ännu vill vara demokrat, icke försvara de steg, som därifrån togos för att sätta lantdagen ur spelet och gå fram gentemot den ordning, som under denna lantdag kunde tillskapas. Ty, väl att märka, det var icke fråga om någon despotisk makt från den andra sidan, utan alltjämt hade det finska folket enligt sin egen konstitution rättighet att säga sitt »halt» emot möjliga reaktionära anslag, som kunde önskas från den ena eller andra gruppen inom detta folk. När denna möjlighet till försvar inom lagliga former för landets frihet, för folkets självständighet och folkets livslycka fanns öppen, då hade man icke rätt att gå fram på det sätt, som här har skett.

I hela denna skildring, som gavs, var ju mycket av det som anfördes förskönat, men man fäste sig också vid att åtskilligt hoppades över. Herr Vennerström talade om, hur den finska socialdemokratien drevs ut i denna förtvirlade kampställning gentemot lantdagens majoritet och den Svinhufvudska regeringen, men han glömde att nämna, att det i alla fall var ett ögonblick, då de borgerliga partierna i lantdagen intet högre önskade och begärde, än att den finska socialdemokratien måtte gå med i en samlingsregering. Här om måste vi från vår synpunkt säga, att när det gäller en nysskapad stat, en stat, som tar sina första med nödvändighet svåra och vanskliga steg på självständighetens väg, då om någonsin borde man väl söka uppnå en så bred grund som möjligt för dess styresmän, då borde det väl vara en plikt att underordna rena partisynpunkter för att man skall kunna åstadkomma själva grundvalen för det hela, ett starkt, verkligt existerande fritt land, som bestämmer över sina öden och inom vars murar sedermera de inre striderna kunna utkämpas och enligt sakens natur i det borgerliga samhället måste mången gång utkämpas med förbittring och svårigheter mellan de olika samhällsklasserna.

Det fanns också andra delar av detta anförande, som skulle kunna giva anledning till åtskillig kritik. Jag tillåter mig t. ex. att betvifla i alla högsta grad en sifferuppsift, som där lämnades om de 500,000 man ryska trupper, som skulle ha funnits i Finland vid något förefående tillfälle. Jag tror, att där har överdriften icke varit måttlig, utan den springer alldeles i ögonen. Vidare vågar jag också säga, att om de finska röda garderna verkligen, såsom herr Vennerström sade äro eliten av Finlands arbetarklass, så skulle det väl kunnat vara möjligt för denna elit att hålla bättre reda på de element inom densamma, vilkas existens herr Vennerström själv medgav och vilkas därvaro för övrigt synes strida mot den uppsift han i början gav om, att man endast fackföreningsvägen eller genom medlemskap i partiet skulle kunna komma in i det röda gardet.

Jag tror, att det sannerligen finnes skäl till en självprövning även för det finska socialdemokratiska partiet's ledning, huruvida den icke i detta fall har vissa ting att förebå sig. Man bör icke, när man rullar upp bilden av hur det har kommit dit det nu har kommit i Finland, fördölja den slags propagandaton, som har drivits allt för länge år ut och år in i partiets huvudorgan »Työmies», enligt så mångstämmiga vittnesbörd av personer, som förstå finska, att man icke kan misstaga sig på att det ligger sanning där bakom. Den propagandatonen har varit ett manande till hätskhet, till förbittring, till övervåld mot andra samhällselementer, en ton, som man här i vårt land möjligen då och då återfinner i anarkistiska eller syndikalistiska publikationer, men som från socialdemokratiens publikationer bör vara och är sedan länge bannlyst och som även i de nysocialistiska publikationerna man dock bland de bät re elementen där bemödar sig att taga avstånd ifrån. Jag tror, att det draget i bilden icke bör fattas, när herr Vennerström nu så utförligt här målat upp hur förhållandena i Finland te sig för honom och när han över huvud taget vill ställa de rödas åtgöranden i en så förskönande dager, som han som helhet här har gjort.

Det är sant, att här varit massor av överdrifter från andra sidan, här har varit en mängd rövarhistorier i omlopp — liksom alltid är fallet vid dylika tillfällen — som visat sig vid närmare undersökning icke vara sanna. Men tyvärr — herr Vennerström erkände det också i någon mån själv, ehuru han hastigt gled därför — på samma gång ha dock också ägt rum dessa fruktansvärda illdåd, begångna i det röda gardets namn av bandit'er av ett eller annat slag, från vilka de andra ännu icke ha tagit tillräckligt avstånd; och det är visst att, så länge man befinner sig på den linjen, herr Vennerströms förkunnelse, att Finlands arbetarklass skulle stå så att säga som en man bakom det röda gardet, icke kommer att vinna många proselyter och troende här i vårt land. Nej, det förhåller sig nog så, att arbetarklassen i detta avseende är *delad*, att olika grupper av arbetarne tyvärr i detta hemska inbördeskrig kämpa mot varandra, och just därför blir också hela denna förvirring, som nu där råder, så svår. Men inst däri bör de lägga en ytterligare mening till båda parterna att söka, innan blodsutgiutelsen belt och hållet förvildat sinnena, komma en smula till besinning och söka se sakerna på sådant sätt, att man verkligen kan hoppas någonting för Finlands framtid.

De ord, som hava uttalats, visserligen blott enligt intervjuer, vilkas karaktär man inte närmare känner men som äro givna i en så positiv och bestämd form, att det synes vara mycket svårt att alldeles bestrیدا någon sanning där bakom, de ord, som fällts av en representant för den finska regeringen och en representant för den högsta militärmakten på de vitas sida, dessa ord äro förvisso ägnade att här i Sverige väcka besinning hos dem, som kritiskt tro, att det är vita änglar blott, som stå på den sidan. De borde verkligen kunna upplysa till och med långt in i högerkretsar, att här måste man se till, att vad som kan göras verkligen göres för ett

Står å interpellation.
(Forts.)

Scor & inter-
pellation.
(Forts.)

sådant samråd mellan de nu kämpande partierna, att de icke helt och hållet fördärva och förgöra varandra och så att inte hätskheten får leda till hela folkets undergång. Det är inte så enkelt, som man från många sidor förklarar, att det blott gäller att utrota några grupper av lörbrytare och illgärningsmän. Dessa ting måste verkligen ses på ett helt annat sätt och ur vida bredare synpunkter.

Jag skall härmed lämna herr Vennerström, ehuru åtskilligt kunde vara att tillägga, och återkomma till en del av herr Lindmans resonemang. Detta gick därpå ut, att det nu icke är fråga om vägrad intervention utan endast att begära denna vapentransport, som man fortfarande, trots upplysningarna i herr statsministerns svar, vill försöka att göra till det centrala. Jag har redan betonat, att man får inte se saken så. Om man i detta avseende tar ett första steg, vad måste då fortsättningen bli? Det finns inte så få även inom högern själv, som tänka tankarna ut och som säga sig, att konsekvensen måste bli, att om den hjälp, som mera passivt och indirekt lämnas den finska lagligheten genom att vapentransporter tolereras över Sverige och genom att det lämnas ut vapen ifrån Sverige, är otillräcklig, ja, då måste vidare åtgärder vidtagas. Ty vad är hela detta betraktelsesätts kärna och innehåll? Jo, det utgår från, att Sverige har en förpliktelse att se till, att en av de bägge i inbördeskriget i Finland kämpande parterna, den som representerar majoriteten av lantdagen, den som representerar den lagliga regeringen, blir segrare i kampen. Det skulle då kunna vara bekvämt kanhända, ifall det skulle hjälpa med denna lilla vapentransport som skulle äga rum. Men om det *inte* hjälper? Ja, då måste dessa samma personer enligt hela sin åskådning, enligt all logiks bud också gå vidare och säga: »Ja, då måste vi naturligtvis ta starkare tag, för att inte rätten i Finland skall nedbrytas, och då måste vi självfallet framföra interventionskravet.»

Jag behöver endast peka på vad som i går stod i en av Nya Dagligt Allehandas artiklar, undertecknad av förre general Norden-svan, vilken där skriver: »Nu invänder läsaren möjligen: Hade det varit nog av Sverige att giva finnarna vapen? Härpå måste jag såsom min personliga åsikt svara: Det tror jag icke. I betraktande av finska statens betydelse för Sverige och ur ren humanitetssynpunkt hade det varit befogat, att svenska staten genast vid upprorets utbrott gjort sig beredd att till Finland under flottans skydd överföra två arméfördelningar på regementsmötes styrka. Då hade det snart varit slut med våldsverkarnas herravälde» etc. Ja, *där* äro konsekvenserna. Det är den vägen som regeringen inbjudes att gå, men efter som man vet, att den vägen icke har svenska folkets gillande, så gör man en masspetition för en liten detaljfråga, som aldrig ens förelegat inför regeringen!

Man skall sannerligen vara åtskilligt politiskt naiv för att inte se, att här bakom döljer sig dock ett spel av somliga, medan andra helt visst i bästa tro gå med i väntan, att det skall kunna stanna vid den av dem godtyckligt valda punkten. Vad var i själva verket herr Lindmans eget resonemang annat, än att konsekvensen därav

Svar & inter-
pellation.
(Forts.)

måste mynna ut däri, att hjälper ingenting annat, skola vi inter-
venera med hela den makt varöfver svenska staten förfogar. Hans
resonemang var ju detta: han erkände, att här var en delvis social
kamp. Så långt gick han i sitt medgivande. Men han betraktade
saken så: Finland är en del av Skandinavien. Det är således vårt
stora intresse, att denna del av Skandinavien icke möjligen åter går
ut på andra vägar i närmare anknytning till det ryska folket och i
Ryssland boende stammar av andra folkgrupper, utan att det i stäl-
let måtte stanna kvar som en del av Skandinavien. Ja, häri ligger
nog, fast tanken inte är utförd, den satsen, att Sverige har skyldig-
het att sörja för, att det finska folket åter blir en del utav den
skandinaviska Norden, och icke blott skyldighet att göra detta med
allmänt kulturella medel, icke bott skyldighet att sträva härtill ge-
nom att söka åstadkomma biläggning av upprivande inbördes stri-
der i Finland, utan skyldighet att söka göra detta med så stor mate-
riel vapenmakt bakom sig, som för uppgiftens utförande är nödvän-
digt. Tänk blott tanken ut, och man har interventionen klar däri!

Det är detta som gör, att man måste vara varsam emot dem,
som med mjuka och lena ord komma och säga: »Vad som begäres
är ju så oändligt litet, det är det allra minsta och utan någ n risk
att hjälpa en broder i nöd på detta sätt.» Låt oss tänka ändå, vart
konsekvenserna leda, ifall det visar sig, att denna första lilla hand-
räckning ingenting betyder. Ty samme talare och samma tidningar,
som driva satsen om den *lilla* hjälp vi skulle lämna och som det är
vår plikt att lämna, de göra gällande, att kanhända, — det kommer
herr Lindman till också — kanhända den lagliga regeringen inte
kan hållas uppe, att således styrkan är till den grad överlägsen på
den andra sidan, att man riskerar, att den lagliga ordningen i Fin-
land, trots den handräckning, man nu närmast vill tala om, skulle
duka under. Ja, säger man men detta beror inte på finlarna själva
utan därpå att de få hjälp på den röda sidan av de nuvarande makt-
havarna i Ryssland. Ja, jag skall ingalunda förneka, att det till
en viss del ligger sanning däri, ehuru man alltid måste hålla klar
för sig den delvis sociala kamp, som pågår i Finland självt, och säga
sig, att *om* det verkligen rådde enighet inom det finska folkets stora
massa inom alla honetta element av finska folket, skulle det inte vara
något tvivel om att deras styrka skulle vara ofantligt mycket större
gentemot ett ryskt intrång på självständigheten, än som förhållandena
nu ligga i landet.

Man kommer alltså icke ifrån frågan, hur det kan bli, om vi
till sist skola gå fram med militär hjälp. Vilka stöta vi då på?
Jo, inte blott på de finska upprorsmännen, vi stöta också på deras
ryska hjälptrupper, vilka ju våra motståndare själva förklarar vara
de mest betydelsefulla elementen på den röda sidan i Finland. Nå-
väl, äro vi beredda att taga det steget också? Ja, herr Lindman
måste vara det från sina utgångspunkter. Herr Lindman måste säga,
att för att Finland skall bli denna skandinaviska stat, som han vill,
äro vi skyldiga att ta även den risken, att vi råka på detta sätt halvt

ögar & inter-
pellation.
(Forts.)

om halvt i strid med ryska trupper och med dem, som äro makt-havare i Petrograd för närvarande, så länge det nu räcker!

Ja, detta är en konsekvent tankelinje, och jag förstår den. Men vårt svenska folk har sannerligen inte vägrat att låta sig dragas in i krigsvirveln för att till sist på detta sätt steg för steg föras fram till en situation, där vi befinna oss i öppen kamp med en av de makter, som från början varit med i världskriget, och där vi över huvud taget åtaga oss att reda ut vissa delar av den östeuropeiska härvan, där vi förbinda oss att med maktmedel skilja ut det finska området, som under hundra år haft sitt liv tillsammans med det ryska väldet, så bestämt därifrån, att vi kräva utan vidare omständigheter: Finland går nu till Skandinavien; det får icke vara en tanke på någonting annat! Vi själva taga kampen mot ryssarna! Vi stå då åter i samma kampställning, som vi gjort under vår historia i långa tider. Men jag tror, att Sverige numera skall finna, att vägen att föra civilisation österut med vapenmakt är icke längre nutidens väg. Och vi vilja icke gå den vägen.

Jag tror således, att Sverige vill för sin del se till, vad som göras kan till hjälp för Finland, men icke på sådana vägar, på vilka vi kunna riskera, att vi i alla fall dragas in i den häxdans, som visst icke har avslutats med den separاتفred, som med mer eller mindre skäl påstås nu vara ingången. Det är förvisso en skyldighet för svensk regering att se till, vad som göras kan, för att det må bli ordning igen i Finland, och vad som göras kan för det finska folkets självbestämningsrätt. Men det är också en skyldighet för svensk regering att se till, att Sverige icke ikläder sig en så stor uppgift som ett garantiskap i det avseendet skulle innebära. Jag tror icke, att vårt folk har möjlighet att kunna fylla en sådan mission, allra helst när man icke vet, om det finska folkets flertal självt är med om en sådan svensk intervention och verkligen vill ha sina ting ordnade på sådant sätt som de skulle bli under svensk vapenmedverkan.

En synpunkt, som jag också vill nämna, innan jag slutar, är den, att herr Lindman pekar på, vilken förbittring som skulle komma att uppstå i Finland, ifall vi nu icke göra allt vad som kräves av oss från det finska hållet. Jag tror detta är ett felaktigt resonemang. Jag tror icke man får förväxla känslorna, de nu högt mot skyn flammande känslorna hos vissa grupper, som stå under djupt intryck av inbördeskriget, med de känslor, som finska folket efter denna kris kan komma att hysa gentemot Sveriges folk. Jag misströstar icke för min del om att det stora flertalet av det finska folket en dag kommer att hålla Sverige räknung. för att vi icke läto oss dragas in under än så bestickande förevändningar i något, som i alla fall måste förbli i allt väsentligt en inre finsk uppgörelse, att vi icke läto oss luras med i den stora blodiga häxdansen, sedan vi i 3 1/2 år hållit oss utanför densamma. Jag litar på, att just den avsky för inblandning i sociala strider hos ett annat folk, som betygas av den nuvarande svenska regeringen genom dess förklaring, att den stämningen skall vinna, om icke i dag så snart nog,

förstående av alla vederhäftiga element även inom det finska folket. Det är min tro att vi genom att vidhålla en sådan uppfattning göra mer för Finlands framtid, än om vi nu skulle driva den känslopolitik med vittsvävande och obestämbara mål, som man från vissa håll vill förleda oss till att slå in på.

Därför kan jag för min del icke annat än instämma i det betraktelsesätt, som genomgick statsministerns förklaring, och jag är viss om, att när herr Vennerström häremot sökte göra gällande, att för framtiden kunde man dock icke vara säker, då varje detaljfråga skall provas för sig, så hade han därvidlag icke något flertal med sig. Jag är viss om, att följer regeringen, som den har förbundit sig till, de väsentliga huvudlinjerna här, då har den också rätt till och bör kunna påräkna det förtroendet av det svenska folkets stora flertal att få prova på grund av de föreliggande förhållandena i varje särskilt fall, vad som kan göras och vad som icke bör göras i avseende å smådetaljer.

Herr Lindman har försökt här ett resonemang om att vi lämnat vapen förut till neutrala länder. Ja, men herr Lindman, det är väl dock en oerhörd skillnad mellan att lämna vapen till ett lugnt neutralt land och att lämna vapen till ett neutralt land, som befinner sig mitt i brinnande inbördeskrig? Vill man icke se den realiteten, då förlorar man sig helt och hållet i ett formalistiskt hårklyveri, som icke har någon utsikt att kunna stå sig och som minst av allt kommer att uppskattas av dem, som det närmast gäller.

Jag vågar således uttrycka den förhoppningen, att regeringen skall följa sin huvudlinje klart och bestämt. Jag ser för min del saken så, att regeringen har rätt, när den icke velat i varenda detalj giva besked på förhand, helt enkelt därför att man icke kan under dagar som dessa från i dag till i morgon förutse, vad som kan komma att inträffa, huru situationer kunna växa och utveckla sig. Och det kan hända, att ett sådant generellt givet förhandssvar nu i dag skulle kunna bli ett bindande, som ingen av oss sedan skulle vilja vara med om, ifall situationen och förutsättningarna för detsamma helt och hållet förändrats.

I det avseendet ha vi just den åländska frågan att se på, som ett näraliggande exempel om huru nödvändigt det är att en regering, som är besjälad av verklig vilja till bevarande av Sveriges neutralitet, dock får ha händerna fria för att handla efter omständigheterna. Här har nu från de mest motsatta håll betygats, att man är med om det pacificeringsförsök, som göres på Ålandsöarna i dessa stunder, och att man hoppas, att det skall leda till en lycklig utgång för den åländska befolkningen, vilken inbördeskrig högre begär än att icke bli indragen i de finländska inre stridigheterna. Det hoppas även jag av allt mitt hjärta, och jag är övertygad om att med ett sådant steg har regeringen fullständigt träffat tonen och känslorna hos den svenska nationen i denna fråga. Men hade man på förhand krävt, att regeringen skulle lova t. ex. att under inga omständigheter skicka något av flottans fartyg till något icke svenskt område, då hade

Svar å interpellation.
(Forts.)

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

regeringen varit bunden och icke kunnat företaga en sådan handling, som nu *alla* gilla, även de på den vänstersocialistiska kanten.

Man må icke ställa provokatoriska frågor i detaljer, som måste prövas efter föreliggande omständigheter. Man må kunna hålla sig till det väsentliga, att här har regeringen i sitt svar på denna interpellation givit besked om en klar och orubblig neutralitetspolitik, som sannerligen icke vill lämna vårt finska broderland hjälplöst och värnlöst till byte, som det från vissa håll kommer att heta, åt österns barbarer, utan vill försöka att göra det som möjligen kan göras med bibehållen neutralitet och med god vilja att se till, om det icke kan bli möjlighet till samförstånd och till förhandling där borta i Finland. Det är den bästa skänk Sveriges folk skulle kunna giva det finska folket, om det genom sin regering banar väg för en sådan uppgörelse, som naturligtvis icke är en uppgörelse mellan lag och olag och som icke utesluter, att brottsliga handlingar självfallet skola som sådana bedömas och straffas, men som i alla fall ser till, att den sociala kamp, som utbrutit i vårt broderland, icke förväxlas med en sådan strid, där det endast står lag å den ena sidan och endast förbrytare å den andra.

Jag vill hoppas således, att man såsom någon genklang må hända av denna debatt i den svenka andra kammaren måtte ännu en gång i Finland i de ansvarskännande kretsarna överväga sin ställning, om icke det vore den rätta vägen att närmast försöka få en vapenvila och sedan en uppgörelse och ett slut på broderkriget, som föres inom det finska landet.

Med herr Branting förenade sig herrar *Persson* i Norrköping, *Johansson* i Kullersta, *Kropp*, *Engberg*, *Möller*, *Källman*, *Hagman* i Stockholm, *Eriksson* i Stockholm, *Bärg* i Katrineholm, *Andersson* i Stockholm, *Olsson* i Ramsta, *Waldén*, *Lovén*, *Holmström*, *Sköld*, *Kristensson*, *Hallén*, *Larsson* i Västerås, *Ericsson* i Arboga, *Andersson* i Gävle, *Lindley*, *Sänström*, *Norin*, *Edbom*, *Inqvarson*, *Hedlund* i Östrand, *Anderson* i Råstock, *O. Nilsson* i Örebro, *Leo*, *Fast*, *Andersson* i Nacka och *Karlsson* i Vätö.

Herr Hamilton: Herr talman! Hur varmt än vårt hjärta klappar för vårt broderland i öster, få likväl icke våra sympatier för den finska republiken fördunkla den kärlek vi äro skyldiga vårt eget fosterland. De riktlinjer för regeringens politik i den finska frågan, som hans excellens statsministern nyss uppdragit, giva vid handen, att regeringen vid fattandet av sina beslut har tagit hänsyn till och haft omsorg för det svenska folket. Den hävdar den obrottsligt neutrala ställning, som vi velat intaga ända från krigsårens början. Och en avvikelse från den inslagna vägen skulle kunna föra oss in i äventyrligheter, vilkas följder vi nu icke äro mäktiga att överskåda. Icke heller kan man med visshet förutse, att ett ingripande från svensk sida i Finlands inre angelägenheter skulle vara till gagn för detta land. Finlands främsta uppgift torde nu vara att samla sina söner för att befästa den nyvunna friheten och

för att om möjligt inom landet åstadkomma lugn och ro. Ett ingripande från främmande makts sida i dess inre angelägenheter kan lätt ha till följd att splittra det finska folket.

När elden härjar i grannens gård, brukar man i allmänhet handskas varsamt med densamma inom egen härd. Denna uppfattning tycks emellertid vara främmande för den svenska högern, åtminstone de ytterligt gående delarna av detta parti. Fastän deras försök att under krigstidens början föra Sverige ut i kriget vid en stormakts sida misslyckades, tyckas de likväl icke ha förlorat modet, och man söker nu att uppjaga inom Sverige en känslöstämning, som kan leda oss in i andra svårigheter. Man begär visserligen för ögonblicket allenast, att Sverige skall lämna vapen till Finland eller också att inom Sverige skola bildas frikårer för att bistå Finland. Men bakom detta första steg, det får också herr Lindman erkänna, ligger förhoppningen om att komma till nästa steg, eller att Sverige med vapenmakt skall undersödjå Finlands regering. Hotas Sveriges oberoende eller frihet, då stå vi som en man för att värna om vårt land, men ifrågasättes å andra sidan att vi med vapenmakt skola ingripa i andra länders angelägenheter, då följer icke det svenska folket med.

Vi äro regeringen tacksamma för de åtgärder som den vidtagit på Åland. Den har intagit medlarens roll. Den har därigenom, som vi tro, sparat blodsutgiutelse och hindrat skövling av Åland. Kan den även såsom medlare uppträda mellan de olika delarna av finska folket, så böra vi hålla regeringen räknings här för.

Den agitation, som satts i gång från högerhåll, har ju helt naturligt åstadkommit ett motdrag från den yttersta vänstern, båda lika skadliga för lugnet inom vårt land. Jag skulle vilja göra en hemställan till herr Vennerström: vore det inte skäl, att den yttersta vänstern toge avstånd från den av mord och misshandlingar besudlade röda gardesrörelsen i Finland. Denna rörelse ger inte framgång åt demokratiens sak. Tvärtom den dödar demokratin. Folket skall komma till makt icke över medmänniskors lik eller över plundrade hem, utan segern skall vinnas med valsedeln i hand.

Till den yttersta högern ber jag få framställa ett spörsmål: ligger icke under den hets, som nu satts i gång, inpolitiska syften? Herr Lindman har visserligen försäkrat oss, att från ansvarigt håll inom högern vill man icke bereda regeringen några svårigheter. Men vad säga då hans meningsfränder utanför riksdagen, de, som gå något längre än han? De tala därvidlag ett tydligt språk. Säg mig herr Lindman: äro ni beredda att i detta ögonblick taga ledningen av Sveriges öden i edra händer? Äro ni mäktiga därtill? Jag tror det icke. Och kan ni icke det, är det då icke ansvarslöst av eder att icke dämpa den hetsagitation, som nu föres av edra meningsfränder, av eder press? Är det inte oförsvarligt att under en tid, då vi behöva lugn, bringa landet i gungning? Det är icke nog med att ni här försäkrar, att ni inte vill bereda svårigheter för regeringen, utan ni måste lägga band på edra egna meningsfränder eller också taga rent avstånd från dem.

Vi liberala ha den uppfattningen, att den utrikespolitik, som

Svar å interpellation.
(Forts.)

När å interpellation.
(Forts.)

vår nuvarande regering för, är den enda, som kan leda oss igenom de svårigheter, som säkerligen komma att möta både från öster och söder och väster. Vi tro också, att det är den enda regering, som har folkets stöd och med detta stöd kan bereda landet inre lugn under de svåra tider, vi nu gå till mötes, tider av svält och tider av umbäranden. Det är därför, som vi av omörg för vårt fosterland och vårt folk ämnat skänka denna regering vårt stöd.

I detta anförande, under vilket herr vice talmannen övertagit ledningen av kammarens förhandlingar, instämde herrar *Pettersson i Södertälje, von Sneidern, Berggren, Rune, Hamrin, Olsson i Ramsta, Olsson i Kollungeröd, Leander, Runefors, Bengtsson i Norup, Jönsson i Fridhill, Persson i Tofta, Danielsson, Mossberg, Eklund, Carlsson i Herrlunga, Bogren, Andersson i Milsmaden, Persson i Björbyholm, Andersson i Fiskebäckskil, Karlsson i Fjäl, Persson i Tofta, Danielsson, Pehrsson i Bramstorp, Rehn, Lundström, Bäckman, Johansson i Hässlås och Jungnell.*

Herr Norman: Herr vice talman! Det sorgespel, som nu rullas upp i Finland, följes med uppmärksamhet i vårt land, och även från det håll, där man kan motsätta sig varje hjälp åt vårt blödande broderfolk, uttalar man dock sin »varma sympati» för det finska folket. Händelserna i Finland ha utvecklat sig på ett fruktansvärt sätt. Som vi veta, ha de mest fruktansvärda våldshandlingar och illdåd begåtts, våldshandlingar av sådan art, att till och med de längst åt vänster stående ytterlighetsmännen känna sig nödsakade att taga avstånd från desamma.

De skildringar, som ha förekommit i pressen, äro för oss alla bekanta. Men det kan ju förtjäna, att ur socialdemokratiska tidningar relatera något om hur händelserna utvecklat sig. I tidningen »Socialdemokraten» för den 9 februari förekommer en redogörelse, vari det framhålles, att skyddskårernas bildande orsakats av vissa säregna förhållanden. När Finlands självständighet proklamerades och »frågan om de ryska soldaternas avlägsnande ur landet blev akut», ansåg man nödigt vidtaga vissa åtgärder. Man hade sig bekant från de tillfällen, då den ryska militären utrymt t. ex. Galizien, Estland och Polen, att vissa excesser hade begåtts, vadan den finska befolkningen på grund av kännedomen härom väntade, att de ryska soldaterna före avlägsnandet ur Finland även där skulle begå fruktansvärda övergrepp mot den bofasta befolkningen. På angivna håll hade förekommit formliga massakrer, vid vilka intet skonats och hundratals oskyldiga liv blivit spilda. För att inte riskera ett uppreppande i Finland av dylika händelser sökte de finska medborgarna och då främst de borgerliga elementen komma över vapen. Det var den första upprinnelsen till de s. k. skyddskårerna. Även arbetarna, heter det i »Socialdemokratens» redogörelse, skaffade sig vapen, och avsikten härmed var att tillsammans med borgarna se till, att den ryska militärens avmarsch ur landet skulle kunna ske om möjligt utan övergrepp mot de fredliga medborgarna.

*Seur à interpellation.
(Forw.)*

»Vid den tidigare vapenutdelningen bland arbetarna kommo vapen även i händerna på de från fängelserna utsläppta banditerna, som nu funnos överallt och vilka så smaningom kring sig samlat än flera, som tagit intryck av den lagtöshet, som harskat redan under den tsaristiska regimen.» Det kom sedan en maning från den socialdemokratiska ledningen, att de anskaffade vapnen skulle återlämnas. »De ordentliga arbetarna åtlydde denna uppmaning, men huli-ganerna vägrade och fortsatte sitt terroriserande av befolkningen.» De hade dess värre också lyckats förskaffa sig ett visst inflytande även inom det socialdemokratiska partiet. Men den, som här i »Socialdemokraten» redogör för förhållandena, varnar dock för att sätta likhetstecken mellan den finska socialdemokratien och dessa huli-ganer. Här framhålles också, att det var ett synnerligen svårt miss-grepp av den finska socialdemokratien att medverka till störtande av den av lantdagen valda regeringen. Det framhålles här, att de aktiva i kampen på revolutionssidan i närvarande stund äro främst rysk militär och vissa ytterlighets-element. — Jag erinrar ännu en gång, att detta är hämtat ur en artikel i »Socialdemokraten» för den 9 februari. — Här nämnes också, att dessa ytterlighets-element och den ryska militären förklarar sig göra vad de vilja. Dessa element ha gått till väga på sådant sätt, att »Socialdemokraten» här själv måste erkänna, att Hälsingfors har blivit ett fullständigt Inferno. »I Hälsingfors», heter det, »är osäkerheten mitt på dagen så stor, att ingen kan känna sig säker till livet. Man går från hus till hus och pockar sig till undersökning. Finner man i ett hus ett enda vapen, hur obetydligt som helst, bortföras de manliga hyresgästerna omedelbart och skjutas. Detta har skett i sådan utsträckning, att de avrättade räknas i hundratal.

I andra nummer av »Socialdemokraten» lämnas liknande meddelanden. I numret för den 5 februari, förekommer ett meddelande från finska utlandsmissionen vari framhålles, att de röda gardena »bestå av den lägsta klassen av huliganer, vilka tack vare den odisciplinerade ryska soldatesken har rotat ihop sig i syfte att störta regeringen. Men Finlands bondeklass och medelklass äro tillsammans med de ordentliga och förnuftiga arbetarna beslutna att motstå maximalisterna». Detta har dock inte lyckats bättre än att det här i samma nummer heter, att våldsdåden fortsättas. Här relateras en hel del händelser, som betecknas såsom »ett meningslöst dödande av människor». Här framhålles såsom också är oss alla bekant, att till och med Röda korset inte respekterats, att Röda kors-läkare ha blivit skjutna o. s. v.

I »Socialdemokraten» för den 8 februari nämnes, att »i Finland fortgår inbördeskriget och socialisternas skräckvälde. Över 20 bemärkta män ha ohälsamt avrättats i Hälsingfors. Dagligen plundras och brännas hus och hem och nedskiutas oskyldiga obehägnade människor i trakter, som äro i terroristernas våld, speciellt i sydvästra Finland». »Regeringens anhängare», heter det sedan, »äro likväl mycket förtröstansfulla om den slutliga utgången, även om många

Scar & inter-
pellation.
(Form.)

förfärliga händelser dessförinnan ännu skola komma att utspelas.»

Alla hava vi oss bekanta en del av dessa ohyggliga detaljer i den finska inbördeskampen. »Socialdemokraten» kan därför också den 9 februari i en ledande artikel med rubriken »Grymheterna i Finland» säga: »Att under en strid såsom den, vilken nu rasar i Finland, en del meningslösa och upprörande grymheter skola begås, får väl betraktas som ofrånkomligt.» — »En del av de upprörande våldsdåd, som begåtts, måste rubriceras såsom verk av rena brottslingar. De med den svenska Finlandsexpeditionen hemvändande ha berättat härresande saker om huliganernas grymheter. Våldet mot tullmannen i Mäntyluoto är ett veritabelt skurkstreck. Massakrerandet av de österbottniska ynglingarna kan ha utförts endast av rena brottslingar. All mänsklig känsla måste resa sig mot dylika ohyggligheter. Fördömandet av sådana handlingar kan icke klädas i ord nog starka.» Så heter det i »Socialdemokraten» ledande artikel, där det också framhålles, att såväl den revolutionära folkdelegationen i Hälsingfors som det röda gardets ledning öppet ha fördömt huliganbragderna och hotat att inskräda till deras förhindrande, men att de dock i det avseendet synas stå tämligen maktlösa.

Den 14 februari skrives i »Socialdemokraten» under rubriken »Ogärningsmän» om händelserna på Åland: »Men även om man ur de första underrättelserna eliminerar bort sådant, som icke är fullt styrkt, återstår dock tillräckligt ägnat att framkalla den djupaste avsky och indignation. Omdömet om de ryska soldathordernas framfart, antingen denna varit mer eller mindre omfattande, kan icke bli mer än ett.» Jag skall här ej uppehålla mig vidare vid att relatera dessa skräckhändelser, som i så rikt mått ha kommit till synes i tidningarnas spalter. Jag vill endast i sammanhang härmed framhålla att, enligt meddelande i »Socialdemokraten», man icke har rätt att säga, att här är en strid mellan klasser. Här förekommer i stället i denna tidning för den 4 februari ett påpekande, att i Hälsingfors fabriksarbetarna i allmänhet icke hava anslutit sig till de röda; »man beräknar», heter det, »att dessa vunnit endast 5 % av ifrågavarande arbetare på sin sida. Fabriksarbetarna hava på eget initiativ igångsatt bevakningstjänst vid fabrikerna till förhindrande av att rödagardisterna skola bemäktiga sig dem.»

Det är under sådana förhållanden och enligt uppgift i »Socialdemokraten», en strid mellan å ena sidan Finlands lagliga regering, som erkänts av Sveriges regering — om jag inte missminner mig var ju det socialdemokratiska partiets chef, herr Branting, själv medlem av Sveriges regering, då erkännandet av Finlands självständighet gavs från svensk sida — och å andra sidan uppenbara våldsmän. Detta arbete att upprätthålla Finlands frihet och självständighet har försvärats därigenom att dessa våldsmän i Finland fått stöd och hjälp med vapen och ammunition och även direkt personlig hjälp av den ryska soldatesk, som där finnes. Den finska,

Scor à interpellation.
(Forts.)

lagliga, av Sveriges regering erkända regeringen vänder sig då till Sverige med bön, icke om väpnad intervention utan om att i Sverige få köpa vapen och ammunition, så att den kan få möjlighet att värna om Finlands lagliga ordning. Denna lagliga ordning är ingalunda av reaktionär art. Det har i stället vid åtskilliga tillfällen från socialdemokratiskt håll framhållits, att den finska författningen är den mest demokratiska i hela världen. I tidningen »Socialdemokraten» av den 16 februari förekommer en artikel signerad av »En ropandes röst», där det heter: »Finland har den mest demokratiska vallag i världen, och den på grund av denna vallag valda lantdagen har efter den ryska revolutionen tagit den högsta makten i sina händer. Denna lantdag har antagit nya kommunallagar, vilka även de torde vara de mest demokratiska i världen, emedan de giva en var medlem i kommunen, som fyllt 21 år, en röst, oberoende av om han (hon) betalat skatt till kommunen eller ej, ja till och med fast han (hon) åtnjutit fattigunderstöd av kommunen. Samma lantdag har också nyligen godkänt en lag om åtta timmars arbetsdag uti industri, handel och kommunikationer, som är radikalare än i något annat land. Lantdagen var dessutom i febrilt arbete med ytterligare radikala sociala reformer. Ingen kan alltså med rätta påstå, att den nu pågående kampen i Finland vore en kamp för någon viss social reform.»

Det var sålunda ingalunda av behovet påkallat att uppträda på sätt som skett. Nu påstod visserligen den ärade interpellanten här i dag, att de finska socialdemokraterna hade drivits till en rent förtvivlad ståndpunkt. Det vore närmast svälten, som orsakat deras åtgöranden, och den finska regeringen hade ej gjort vad som den bort och kunnat göra för att lindra nöden. Enligt uppgifter, som jag erhållit från en finsk lantdagsman, hade dock denna lantdag anslagit icke mindre än 100 miljoner kronor till nödhjälpsarbeten. De avlöningar, som lämnades vid dessa nödhjälpsarbeten, voro sådana, att industrimännen klagade över, att arbetarna sökte sig från industrierna till dessa nödhjälpsarbeten. Sålunda, påståendet att det skulle vara svält, förtvivlan, som drivit dessa rödagardister att begå dessa handlingar, torde vara — för att använda herr Brantings ord nyss — en omättlig överdrift.

Då man sålunda från socialdemokratiskt håll erkänner den utpräglade demokrati, som utmärker den finska samfundsordningen och man på samma gång från högersocialistiskt håll trycker på, att man bör böja sig för folkmajoritetens i val uttalade vilja, vill det synas, att man hade anledning att gå till mötes det från finsk sida uttalade önskemålet om hjälp och skydd för samma demokrati, för samma frihet, som man här i landet glatt sig åt hava kommit Finland till del. Det var ju hos oss alla gemensamt en känsla av tillfredsställelse, då Finlands självständighet blev erkänd från svensk sida, och man ansåg också att i Finlands fulla självständighet låg en trygghet för Sverige. Gränsen mot en storstat, vars expansionslust var alla bekant och som ständigt utgjort ett hot mot och ett tryck på Sverige, kom bort, och mellan denna storstat och Sverige låg

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

ett självständigt fritt land, vilket ökade säkerheten för oss och kanske skulle möjliggöra, att våra militära åtgärder kunde bli av mindre omfattande natur än under andra förhållanden. Den tillfredsställelse, som då uttalades från så många olika håll, tyckes mig förplikta till att också medverka till, att Finlands självständighet för framtiden kommer att bevaras och att icke Finlands nyvunna frihet går om intet. Men det påståendet har dock icke blivit motsagt, att om de röda elementen i Finland nu skulle segra, Finland skulle bli en del av den stora ryska federativrepubliken. Då hade vi åter inpå oss trycket från denna mäktiga storstat, från vilken dessutom, enligt förklaringar från de ledande männen i det nuvarande Ryssland, en ständig revolutionär propaganda skulle bedrivas i kringliggande länder, och från vilken vi sålunda ha att vänta försök att införa samma förhållanden i vårt land, som nu råda österut. Att under sådana förhållanden det socialdemokratiska partiets chef såväl här i dag som vid ett annat tillfälle — å Auditorium den 11 februari — kan uttala sig så, som han gjort, nämligen mot hjälp åt Finlands lagliga regering, är ägnat att förvåna. Herr Branting har här i dag gent emot herr Vennerström framhållit, att Finlands socialdemokrater hade gjort ett synnerligen stort felgrepp. Han ställde till herr Vennerström den frågan, om ifrån dennes och hans meningsfränders sida de åtgärder kunde försvaras, som den finska socialdemokratien hade vidtagit.

I sitt stora tal på Auditorium säger också herr Branting beträffande det finska inbördeskriget: »Det finska socialdemokratiska partiet har beklagligt nog låtit sig ledas med att gå med vapenmakt mot lantdagens majoritet och mot den av denna majoritet tillsatta regeringen.» Han framhåller också i detta tal: »att göra uppror mot folkopinionens majoritet, att vädia till vapnen i ett fall som detta är *c't politiskt felgrepp av svåraste slag*». Herr Branting uttalar en mycket stark kritik mot det tillvägagångssätt, som hans meningsfränder i Finland gjort sig skyldiga till. Han fördömer detta, fördömer, att de finska socialdemokraterna, d. v. s. de som sällat sig till det röda gardet, gjort detta. Han beklagar det, och samma beklagande återfinnes också i det av den socialdemokratiska parti styrelsen utgivna manifestet, vilket är undertecknat av herr Branting och det socialdemokratiska partiets partisekreterare. Det heter där: »Den svenska socialdemokratien har med sorg sett vårt gamla broderlands nyvunna frihet och självständighet på det svåraste äventyras genom den fruktansvärda inre kris Finland nu genomgår. En väpnad resning mot en på bredaste grund folkvald riksförsamling i ett land, där folkets demokratiska självbestämningsrätt synts vara så fast grundad, att den för framtiden ej kunde hotas annat än av möjligen våldsmakt utifrån, en sådan gärning står för oss som en förnekelse av demokratiens själva grunduppfattning, som ett proklamerande av en minoritetens våldsmakt över folkets flertal, vilket kunde vändas mot oss av varje privilegierat fåtalsvälde eller kapitalistisk diktatur.» (Detta är ju en mycket amper kritik.) »Den svenska socialdemokratien vill sålunda klart och uttryckligt göra

front mot den bolsjevism, som i den sociala revolutionens missbrukade namn komprometterar socialismen, trampar demokratin under fötterna och enligt sitt eget väsen blott kan utmynna i social anarki med därav framkallad reaktion, och för Finlands del måste vi alldeles särskilt beklaga, att socialdemokratiens ledning nu medverkar i en väpnad inbördeskamp, som ger ryska soldathopar förevändning att deltaga i avgörandet av Finlands inre angelägenheter och öppnar dörrarna även för de bolsjevikiska, ryska makthavarnas direkta inblandning.» Här framhålles också den naturliga avskyn för de av enskilda förvillade eller kriminella elementer begångna illdåden.

Svar å interpellation.
(Forts.)

När man har nödgats avge ett sådant omdöme om händelserna i Finland, då förefaller mig den givna konsekvensen härav borde vara, att man borde vara med om att stödja den regering, som tillkommit på den bredaste demokratiska grundval, i dess arbete att upprätthålla lag och ordning i landet gentemot uppenbara våldsmän. Icke desto mindre kom herr Branting såväl i sitt Auditoriumtal som i dag med ungefär samma förklaring, som förefinns i det socialdemokratiska partimanifestet: »Ingen inblandning i ett främmande lands inre angelägenheter», samma mening f. ö., som herr statsministern här förut givit uttryck åt i sitt interpellationssvar.

Jag vill då till herrar socialdemokrater ställa den frågan: står detta i överensstämmelse med vad man förut från edert håll vid vissa tillfällen proklamerat? Jag erinrar om den debatt som fördes här i andra kammaren den 14 april i följ, då det gällde den kommunala röstskalan, och hurusom då en medlem av denna kammare bl. a. yttrade, att om icke den svenska högern gäve vika i denna inre svenska författningsfråga, så komme Sverige att bli efterblivet. »Den svenska demokratin kommer att få tillgodogöra sig från andra håll ute i världen både det moraliska och materiella stöd, som kräves för att fullborda den demokratiska utvecklingen också i vårt land». I detta anförande av pastor Hallén, instämde 45 ledamöter av det socialdemokratiska partiet i denna kammare. Här tager man icke avstånd från inblandning i annat lands angelägenheter. Här gällde det utländsk inblandning i Sveriges inre angelägenheter. Det är skillnaden.

Jag vill också till herrar vänstersocialister säga, att när från ryskt håll uttalats, att man med ryska penningar skall stödja den revolutionära propagandan i andra länder, så har icke från ert håll uttalats, att man anser olämpligt, att Ryssland inblandar sig i vårt lands inre angelägenheter. Här anser man det fullständigt juste, att en sådan inblandning sker. Men om från svensk sida framhålles, att det är en plikt, en rent mänsklig plikt gentemot ett broderfolk i yttersta nöd att hjälpa det att upprätthålla den lagliga ordningen, och att värna detsamma mot de våldsmän, som där terrorisera den bofasta befolkningen, inte minst dess arbetarebefolkning, då skall detta avfärdas såsom förslag om ett otillbörligt ingripande i ett annat lands inre angelägenheter. Är det konsekvens i detta handlingsätt? Är det icke så, att det är något annat som ligger bakom? Är det icke så, att vi här måne få tillämpa de bevingade ord, som för icke

svar & inter-
 pellation.
 (Forts.)

länge sedan uttalades i medkammaren, att det är svansen som styr? Är det icke så, att de vänstersocialistiska elementen hota med, att det skall bli oroligheter i Sverige, ifall man från svensk sida skulle göra någonting för att upprätthålla ordning i Finland? För hotet från vänstersocialisternas håll böja sig högersocialisterna och med dem de med dem allierade liberalerna, böjer sig hela vänstern och skjuter ifrån sig att vidtaga åtgärder, som skulle möjliggöra för Finlands regering att upprätthålla lugn och ordning i Finland.

Herr Branting anförde, att det i Finland har förts ett provocerande språk i den finska socialdemokratiska pressen, och han nämnde särskilt den ledande socialdemokratiska tidningen Työmies. Herr Branting yttrade att det har förekommit en propagandaton och förts ett sådant språk i denna tidning, som man i vårt land endast finner motsvarighet till i de anarkistiska publikationerna; något sådant skulle icke kunna förekomma i de socialdemokratiska.

Jag vill ge en liten belysning av tonen i den svenska socialdemokratiska pressen. Här är ett urklipp ur tidningen Nya Norrland, en ledande artikel signerad I. V—m. — det är dagens interpellant — där det heter: »Nu gäller det. Nu gäller det bleka allvaret. Krigsdårrarna som 1915 och 1916 slogos ner, ha föresatt sig att slunga Sverige in i krigsvirvlarna. Av Ålandsfrågan, tonnageöverenskommelsen med England och inbördeskriget i Finland brygga de en helve'sbrygd. Aktivistörönan risa utan veit och sans. Ögonen äro blodsprängda av slagsmålslidelse och i bärsärkaraseri tuggar man fradga — — —». Här påstås att den svenska högern är beredd att kasta landet in i krigiska förvecklingar, och med detta avser man att hetsa landets arbetare mot dem som vilja hjälpa Finland. framställande dem som en farlig aktivistisk grupp, och man drar sig icke för att bara varna mot att lämna hjälp, utan man hotar också med ett upprepande av händelserna i Finland. I ett annat nummer av samma tidning säges: »att följden av ett ingrepp i Finlands inre angelägenheter blir ett medborgarekrig i eget land.» I en massa resolutioner, som fattats, har det gång ef'er annan hotats med icke blott storstreik utan även vännade åtgärder för att hindra t ex. transitering av vapen och annan hjälp, som skulle lämnas åt Finland. Här tar man således ej avstånd från rena våldshandlingar.

Herr Branting yttrade i sitt Auditoriumtal bl. a., att han beklagade, att de finska socialdemokraterna gjort som de gjort, att finska socialdemokrater i ledande ställning hade kommit att befinna sig med i striden, men han tillägger, att dessa hade säkerligen pressats med av förhållandenas tryck. Han säger här: »Vi känna alltför väl en del av de finska ledarna. Det var kanhända icke så mycket med eller snarare mot sin vilja de ställde sig i kamp mot den lagliga regeringen. Det har för dem gällt att stå mot en överhettad majoritet. Deras situation har varit utomordentligt svår, och då de givit vika, har nog mången gjort det med förtrivlan i hjärtat.» Dessa finska socialdemokratiska ledare hava i Finland varit med om att framkalla en rörelse, som sedan har vuxit dem över huvudet. Det har blivit en »överhettad majoritet», mot vilken de ej kunnat gå, »de ha pressats

med», »med förtvivlan i hjärtat», som herr Branting uttrycker sig. Skulle man ej kunna tänka sig möjligheten av en sådan utveckling också här i vårt land? Kan man icke tänka sig möjligheten av att, när herr Branting och hans meningsfränder har varit med om att hetsa upp sinnessämningen i gangna tider och de så småningom skapat en sådan rörelse, som slutligen börjat separera från den av herr Branting ledda, den också kan börja växa honom över huvudet, att det kan bli en överhettad majoritet, som pressar även honom och hans meningsfränder att med förtvivlan i hjärtat gå vägar, som de ej ville, om det icke är möjligt att tänka, att herr Branting då skulle anse det varit bättre att stämma i bäcken än i ån. Jag vet, att herr Brantings inflytande är stort i betänkligt sjunkande inom det socialistiska lägret, men om han använder det inflytande han ännu har kvar till att söka hålla tillbaka en del av de rödaste elementen, kanske åtskilligt därmed skulle vinnas. Jag tror, att från hans sida skulle behövas, och med anledning av hans föregående skulle man ha rätt att fordra det, att det uttalades ett varningens ord mot dessa hets-sporrar, som nu i socialismens namn vilja proklamera att t. o. m. med våldsmedel hindra den hjälp åt Finland, som dess folk begär. Väl vet jag, att herr Branting i gångna dagar utalat ord, som han kanske nu icke vill stå för, uttalat sig i sådan riktning, att det mycket väl kunnat tolkas som godkännande av politiska mord, och dessa yttranden komma nu ofta att från ytterlighetsmännens sida slungas mot honom, då det påstås, att han blivit reaktionär på gamla dagar. Men dessa yttranden, som han en gång fällt och som jag vill hoppas han för sin egen del önskar icke vara fällda, borde förplikta honom att här nu uppträda på annat sätt än som skett.

Herr Branting säger i sitt anförande, att regeringen säkerligen har bakom sig den alldeles övervägande delen av nationen, då den bestämt säger ifrån, att den inte vill vara med om den hjälp åt Finland, som skulle trygga dess frihet och dess tillvaro som självständig stat. Han säger — och det framhålles också från andra talare — att om man går tillmötes de nu framställda kraven på hjälp med vapen och ammunition och transitering av sådant skulle det'a, om de vita gardena i Finland, skyddskåren, trots denna hjälp icke kan värja sig mot de röda, förplikta till ytterligare hjälp. Vad innebär detta? Det innebär en från svensk sida uttalad misströstan om möjligheten för skyddskåren i Finland att värna om Finlands frihet. Man uttrycker då nästan en tro på, att de röda elementen i Finland komma att segra, att vi sålunda få över oss det trösk. vi trodde oss vara befriade ifrån. Måne icke utsikten till att få över oss detta skulle i landet, om det'a tillräckligt starkt framhölles, framkalla en allmän stämning för hjälp åt Finlands folk? Jag tror icke, att den stora övervägande delen av Sveriges folk vill en sådan utveckling av Finlands angelägenheter, en sådan utgång av den finska inbördeskampen, att följden skulle bli de rödas seger, den finska självständighetens förlust och Finlands uppgående i en rysk federativrepublik. Jag tror, att om Sveriges folk hade faran av en sådan utveckling fullt klart för sig, det skulle bli en så gott som

Noter å interpellation.
(Forts.)

Svar å inter-
pellation.
(Ports.)

enhällig — jag bortser då från vänstersocialisterna — folkopinion för stöd och hjälp åt Finland. Jag tror, att innerst inne ömma såväl högersocialister som liberaler för Finlands folk, och att det ligger allvar bakom de ord om sympatier, som uttalats, men att det är dessa eländiga partiförhållanden, som här som alltid skola spela in och hindra vänstern att följa sitt hjärtas maning om hjälp till ett broderfolk i nöd. Man ser saken alltför mycket ur inrikespolitiska synpunkt och tänker som nu här, att därest vi skulle uttala oss i en sådan riktning, så kunde det medföra vissa förvecklingar, det kunde medföra ökad framgång åt det längst till vänster gående partiet vid de politiska val, som stunda. De skulle komma att säga vid valen: Nu vill icke blott högern krig — (det har alltid påståtts, fast erfarenheten visat oriktigheten av påståendet) — nu vilja också liberalerna krig, nu vilja också högersocialisterna krig, de enda verkligt fredsälskande, det är vänstersocialisterna. Och med den hänsynslösa propaganda, som från deras håll bedrives, skulle detta parti få en ökad anslutning, vilket i sin tur skulle minska de övrigas styrka här i landet.

Är detta, att man frukar för inrikespolitiska konsekvenser av antydd art, den yttersta drivfjädern, då vill jag säga, att det är ovärdigt att så resonera. Vi måste väl ändå känna, icke blott rent mänskliga plikter mot ett broderfolk i nöd utan även mot oss själva och mot vår framtid, icke blott mot det släkte, som nu lever utan även mot dem som komma. Men om det historiska ögonblick, som nu är inne och som kräver handling av dem, som ha möjlighet att göra någonting, försummas, om man från svensk sida, från regeringens sida, från de politiska partiernas sida, som stå bakom denna regering lägger svårigheter i vägen för Sverige att för ögonblicket kunna fylla sin politiska mission, då har man dragit över sig ett oerhört ansvar för framtiden, ett fruktansvärt sådant, som vi borde söka undgå. Och vart skall det bära hän i vårt eget land, om dessa förhållanden utveckla sig, som det nu artar sig. När man så fruktar de mera högljudda än flertaliga elementen på yttersta vänsterhåll, att man för deras skull slår in på en sådan politik som man nu gör, hur skall det då gå i framtiden, när starkare påtryckningar från deras sida göras. Från det hållet har man sökt att med alla till buds stående medel uppgåta stämningen även mot övriga socialdemokrater, och jag skulle vilja anföra de ord, med vilka en förutvarande medlem av denna kammare avslutade en artikel i Politiken för några dagar sedan: »Det är ett ohvggligt spel diävulen driver i dessa dagar. Nu om någonsin kan man använda den gamle Hedins ord: 'Skatorna skratta, de vänta främmande'». Måtte detta främmande bara icke på grund av en underlåtenhet från svensk sida att föra den politik man borde föra, bli främmande österifrån, som över vårt land komma att välla samma röda kamp med dess följder, som nu rasar i vårt gamla broderland.

Det är så pass allvarligt, så pass ansvarsfullt för dem, som i dessa dagar ha möjlighet att göra något i dessa stycken, att jag för min del icke ansett mig hava rätt att underlåta att säga — fastän jag

vet, att det motlages med blandade känslor på en del håll — att vi i Sverige ha en ofrånkomlig plikt att både för vår egen och våra finska bröders skull stödja den lagliga regeringen och den lagliga ordningens vänner i Finland på allt det sätt, det är oss möjligt. Därför ställer jag här till regeringen en allvarlig vädjan att göra vad som är möjligt för att åsädskomma hjälp åt Finland.

Det har förut från såväl ledamöter av den nuvarande regeringen som från ledamöter av de partier, de företräda, mot föregående regeringar kastats ut slagordet, att de representerade »systemet för sent». Det är ett slagord, som gått igenom den valagitation, som ägde rum förra året. Jag vill nu till regeringen ställa en varm vädjan, att den icke i denna viktiga fråga går så till väga, att framtidens dom över denna regering och dess politik kommer att bli den, att denna regering, som hade möjlighet att göra någonting för Sveriges trygghet och för Finlands bästa, den skötte sig så, att den i eminentaste grad representerade systemet »för sent». His'oriens dom kommer obevekligen att stämpla ett sådant förfarande som ett frångående av de skyldigheter vi ha icke blott mot våra grannar, utan även mot oss själva och våra efterkommande.

Herr Hansson i Stockholm: Herr vice talman, mina herrar! Jag föranledes att begära ordet närmast av den period i herr Vennerströms anförande, som artade sig till en formlig prenumerationsanmälan för Socialdemokraten. Jag kan dock icke till honom uttala ett tack, utan måste från början bestämt avvisa vissa av hans yttranden. Han ville sålunda här göra gällande, att det i den finska frågan här i landet har blivit en nationell samling från Nya Dagligt Allehanda till Socialdemokraten. Jag tror mig utan vidare kunna säga, att den beskyllningen förtjänar icke Socialdemokraten eller den svenska socialdemokratin, att den på något sätt i dessa dagar går samman med Nya Dagligt Allehanda eller med dess parti. Tvärtom tror jag, att det finnes större anledning att peka på vissa beröringspunkter mellan Nya Dagligt Allehanda och Politiken. Jag tror, att det kan sägas, att vi här i landet ha en hetspress, som i dessa dagar representeras alldeles särskilt av de båda nämnda organen, om än Politiken hetsar från en annat utgångspunkt och med andra medel än Nya Dagligt Allehanda.

Emellertid vill herr Vennerström också göra gällande, att vi svenska socialdemokrater skulle ha kommit till vårt bedömande av den finska socialdemokratins ställning på grund av bristande kunskapsförmedling om händelserna i vårt östra grannland. Jag tror mig kunna säga, att vi icke ha varit nödgade att bedöma den finska socialdemokratins ställning utan att känna till dess egna synpunkter. Redan innan den finska inbördesstriden flammade upp, förelåg det nämligen här i landet, t. o. m. tryckt i tidningarna, ett manifest från den socialdemokratiska partistyrelsen i Hälsingfors, som motiverar den ställning, som socialdemokratin därborta ansett sig böra intaga. Vi hade sålunda ett gott tillfälle att pröva de finska socialdemokraternas synpunkter.

Scars å interpellation.
(Forts.)

Svar å inter-
pellation.
(Fort.)

Det framhölls i detta manifest, att man hade drivits till att deltaga i revolutionen därav, att den borgerliga regeringen hyste reaktionära planer. Man ville, såsom herr Vennerström i dag ytterligare strukit under, från den borgerliga regeringens och lantdagens sida genomföra en militarisering av Finland. Man ämnade sevärd med söd av den sålunda skapade, i landtags och den borgerliga regeringens tjänst stående, våldsmakten kränka den finska demokratin, införa en konstitution av reaktionär karaktär.

Jag vill icke här ingå i någon diskussion om, hur riktiga dessa synpunkter kunna vara. Det är icke med det föreliggande materialet möjligt att bedöma, huruvida verkligen den borgerliga regeringen och den lantdag, som nu har blivit skickad i väg av revolutionsregeringen, verkligen hyste planer på införande av en reaktionär ordning. Men även om man accepterar den förklaring till den finska socialdemokratins ställningstagande, som i det här omnämnda manifestet och i dag av herr Vennerström angivits, så måste man fråga sig: var den finska socialdemokratin tvingad att taga steget ut i upproret, eller fanns det icke för den finska socialdemokratin möjlighet att på laglig väg hindra de eventuellt reaktionära anslagen från borgerligt håll? Då bör det erinras om, att den finska socialdemokratin, ehuru den under de senaste valen förlorat sin majoritet i lantdagen, dock intog en så stark ställning, att den tillsammans med agrarerna, som stå socialdemokraterna mycket nära, kunde bilda majoritet i den finska lantdagen. Jag har för min del den uppfattningen, att de finska socialdemokraterna hade en mycket stark parlamentarisk ställning, tillräckligt stark för att hindra alla försök från borgerligt håll att kränka den finska demokratin, att driva tillbaka den finska friheten.

Om jag har den uppfattningen, så måste jag säga mig, att då var det den finska socialdemokratins skyldighet att i den situation, som härskade i det nyss självständiga Finland, använda sina parlamentariska maktmedel och icke driva det till en väpnad inbördeskamp. Men man måste också fråga sig: hade den finska socialdemokratin, då den lät det gå därhän, några utseende att på den vägen bättre trygga, vad den menade vara den finska demokratin och den finska arbetarklassens intressen? Mig förefaller det, som om den finska socialdemokratin genom sitt deltagande i det finska inbördeskriget snarare har äventyrat demokratin och arbetarklassens intressen än främjat dem. Det förefaller mig otroligt, att den finska socialdemokratin skall lyckas att på våldets väg i en resning mot en på den allmänna rösträttens grund vald lantdag vinna, vad som ej hade kunnat vinnas under en parlamentarisk verksamhet. I stället måste ett sådant steg ut i upproret misskreditera de finska socialdemokraterna hos vida befolkningslager, och när man en gång måste återvända till normala förhållanden, så torde socialdemokraterna få sota för ett sådant steg och därmed minskas också dess möjligheter att spela en avgörande roll vid den framtida gestaltningen av Finlands öden.

Det har vidare av herr Vennerström gjorts gällande, att man skulle inom den socialdemokratiska pressen ha tagit ett sådant parti,

att man i själva verket har ställt sig *emot* den finska socialdemokrat-
 in och *för* den borgerliga regeringen. Han har också velat göra
 gällande att t. ex. Socialdemokraten skulle ha okontrollerat återgivit
 allehanda rykten om våldsdåd »på den röda sidan».

Svar A inter-
 pellation.
 (Forts.)

Men Socialdemokraten och den övriga socialdemokratiska pres-
 sen har i allmänhet avhållit sig från att återgiva okontrollerade
 meddelanden. Den socialdemokratiska pressen har strävat efter att
 icke på något sätt medverka i det upphetsningsarbete, som man från
 andra håll inom pressen försökt bedriva genom bloddrypande skild-
 ringar av våldsamheter begångna på den ena eller den andra sidan.
 Även när underrättelserna kommo om händelserna på Åland, gjor-
 des det i Socialdemokraten uttryckliga reservationer ur den syn-
 punkten, att dessa skildringar kunde vara överdrivna och kunde
 tolkas såsom ett utslag av den panik, som gripit befolkningen. Det
 har visat sig, att dessa uppgifter voro överdrifna; i vilken grad är
 ännu icke fullt känt, då det ännu föreligger alltför knappa med-
 delanden. Men så mycket är känt, att det även med bortelimine-
 rande av överdrifterna återstår alldeles tillräckligt av uppgifter om
 den ryska soldateskens framfart på Åland för att motivera det
 omdömet, att det var oegärningsmän som där gingo fram. Även om
 det icke har mördats, så är det faktum alldeles tillräckligt, att det
 plundrats och skövats på Åland, och jag tror icke, att våra vänster-
 socialister skola ha panna att här gå upp och försvara t. ex. plund-
 ringen av handelsföreningen på Eckerö eller andra våldshandlin-
 gar från de ryska soldaternas sida. Detta kan icke ens försvaras,
 som man försökt göra i tidningen Politiken, därmed att de ryska
 soldaterna skulle ha blivit provocerade av den finska skyddskåren,
 som ju uppenbarligen anlant till öarna, efter sedan dessa händelser
 inträffade, och som i vart fall icke kunde provocera så långt väster-
 ut som på Eckerö den tid händelserna där ägde rum.

Emellertid vill herr Vennerström också göra gällande, att det
 skulle från vårt håll ha uttalats kategoriska domar. Jag tror icke,
 att man med någon rätt kan rikta den anmärkningen mot den social-
 demokratiska pressen eller det socialdemokratiska partiet. Vi ha
 bestämt sagt ifrån vår uppfattning, att den finska socialdemokratin
 har beträtt en farlig och fördärvlig väg. Vi ha motiverat den upp-
 fattningen. Men vi ha å andra sidan icke försökt att genom ett
 ställningstagande giva åt den ena parten hela rätten. Vi ha bestämt
 reagerat emot försöken att sätta likhetstecken mellan huliganerna
 och den finska socialdemokratin. Vi ha lika bestämt reagerat mot
 de ansatser till grymheter och våldshandlingar, som förekommit
 på den andra sidan i den finska striden.

Men huru har man då handlat på andra håll? Ja, vi känna till
 högerpressens hetsagitation. För högerpressen existerar endast orätt
 på den röda sidan och endast rätt på den vita sidan. Högerpressen
 försöker att med sina skildringar angående våldshandlingarna i Fin-
 land hetsa upp en stämning här i landet, som sedan skall kunna
 utnyttas för de syften i utrikespolitiskt och inrikespolitiskt avse-
 ende, som säkerligen ligga bakom den igångsatta agitationen.

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

Och huru gör man på den andra yttersta kanten? Slår man upp ett nummer av vänstersocialisternas organ, skall man där finna alldeles samma hets som i Nya Dagligt Allehanda, med den skillnaden att där skildras i de mest bloddrypande färger de vita gardenas våldsdåd, och där försöker man hetsa upp en stämning inom andra befolkningslager, som leder till lika okontrollerat partitagande för en annan part i den finska inbördeskampen. I detta upphetsningsarbete mötas således ytterlighetarna. Här träffa Nya Dagligt Allehanda och Politiken varandra.

Man har också genom detta partitagande från vänstersocialistiskt håll för de röda garderna faktiskt kommit i en ställning, där man icke kan med tillräcklig kraft vända sig mot interventionsagitationen från högerhåll i vårt land. Man har där t. o. m. accepterat den ryska inblandningen i de finska angelägenheterna. Herr Vennerström försökte här i dag förklara och försvara denna ryska inblandning, och det har skett många gånger förut från vänstersocialistisk sida. Man anser sålunda, att det icke utan vidare är klart, att Finland skall göra upp sina egna inre angelägenheter utan yttre inblandning. Man vänder sig endast mot den agitation, som vill en inblandning från svenskt håll på de vitas sida, under det att man gillar den inblandning, som från ryskt håll sker på de rödas sida. Men man kan icke här å ena sidan gilla den ryska inblandningen och å andra sidan ogilla den svenska. Har man den uppfattningen, att den uppgörelse, som nu sker i Finland, måste vara en inre uppgörelse inom Finlands eget folk, då måste man också fördöma inblandning såväl från rysk sida som från svensk sida, och då måste man också på det varmaste gilla de åtgärder, som från den svenska regeringens sida vidtagits för en intervention i Ryssland i syfte att få de ryska soldaterna avlägsnade från Finland. Men herr Vennerström var fullständigt konsekvent i sitt partitagande, då han på den punkten fann anledning till varningar och anmärkningar mot regeringens förklaring här.

Det förklarades — för att övergå till den andra parten — av herr Lindman, att man från högerhåll icke hade begärt någon väpnad intervention i de finska angelägenheterna. Jag vet icke, vad herr Lindman närmast åsyftade, om han menade högerledningen eller högerpartiet, eller om han menade vad man skulle kunna kalla högerns allmänna opinion, representerad av högerpressen. I det senare fallet kan icke herr Lindmans ord gälla, ty det har kommit från högerhåll bestämd beröran, att det skulle från Sveriges sida göras en väpnad intervention i de finska angelägenheterna. Och i själva verket är detta ingenting vare sig nytt eller överraskande. Finland har under hela världskriget spelat en mycket stor roll i den agitation, som bedrivits i syfte att få Sverige med i virveln. Redan när aktivisterna framträdde 1915, var Finland deras närmsta agitationsmedel, och Sveriges modiga uppslutning på Tysklands sida avsåg ju även då närmast en intervention i Finland för att sedan gå vidare mot Ryssland. Man har sålunda hos de personer.

som sedan i stort antal undertecknat den petition, som väl snart skall inlämnas till regeringen, vid olika tillfällen fört fram tanken på intervention i de finska angelägenheterna, och den dök upp med särskild kraft efter revolutionerna och vid den tidpunkt, då livsmedelsnöden i Finland var särskilt hotande. Då förordades det öppet i högerpressen, att Sverige skulle, innan det lämnade hjälp till Finland i dess livsmedelsnöd, dit översända svenska trupper. Aftonbladet skrev sålunda den 11 februari, att »från dessa utgångspunkter blir det för varje oförvillat sinne klart, att Sveriges uppgift nu är att giva Finland sitt moraliska och materiella stöd, att detta bör ske i första hand genom svenskt initiativ till skandinaviskt erkännande av det nya rikets suveränitet och i andra hand genom eventuellt nödigt bistånd till landets rensande från tärande och rövande våldsmän». I detta kan icke ligga annat än yrkande om att Sverige skulle till Finland skicka svenska trupper för att ur landet driva de ryska trupper, som icke godvilligt ville lämna detsamma. Den agitationen i Aftonbladet understöddes i sådan utsträckning av högerpressen, att man har anledning att här tala om en ganska allmän högeropinion.

Sear & interpellation.
(Forts.)

Nu har återigen tanken på väpnad intervention i de finska angelägenheterna dykt upp, fastän man försöker förneka, att avsikten skulle vara, att Sverige med trupper skulle deltaga i den finska inbördesstriden. Det är emellertid anledning att konstatera, att den uppfattning, som nu gör sig gällande i högerpressen, egentligen härrör från tiden efter landshövding Heikels besök i Stockholm. Sedan han förklarar i intervjuer, att Finland icke önskade väpnad intervention från svensk sida, upphörde högerpressens direkta agitation för en sådan, men dessförinnan hade den gjort yrkanden, som bestämt syftade till väpnad intervention. Aftonbladet skrev således den 28 januari: »Vi kunna därför icke finna annat än att det är vår regerings ovillkorliga plikt att i Sveriges intresse besvara den finska regeringens vädjan (om bistånd) med alla de åtgärder läget påkallar och som stå i dess makt. Den första och ovillkorligaste torde vara en hänvändelse till Rysslands nuvarande styrelse och givetvis även till de andra makter, som erkänt Finlands självständighet. Den andra torde ligga på planet för eget självständigt ingripande på mest effektiva sätt.» Nya Dagligt Allehanda skrev dagen efter: »I deras uppdrag (d. v. s. landshövding Heikels och hans resällskaps) hos svenska regeringen uppges med bestämdhet ingå en anhållan om hjälp i någon form från svenskt håll, och denna hjälp kan knappast tänkas bestå i annat än militärt inskridande mot oroselementen, inklusive de ryska trupperna.» Det är av dessa båda citat ur högerens båda aftontidningar i Stockholm klart, att vid den tidpunkt, då inbördeskriget i Finland bröt ut, umgicks man här mycket livligt med tanken på en väpnad intervention i de finska angelägenheterna.

Att man visst icke släppt den tanken senare, fastän en omsvängning skett, visar högerpressens landssortsrepresentanters bekanta hänvändelse till regeringen och det kan ytterligare styrkas med citat ur högertidningar. Så sent som den 13 februari skrev så-

svår å inter-
pellation.
(Porta.)

lunda Aftonbladet: »Den riktiga uppfattningen av den ryska social-revolutionen som en asiatisk larsot, som hotande över Finland närmar sig Europa, borde mana till krav på att den västerländska kulturens utpost i norr sätter en damm för smittans spridning. Fakten är så paträngande klar, att där ej borde finnas annan gräns för Sveriges insats än Finlands egen vilja och behov, ehuru det icke skall bestridas, att ett aktivt ingripande med vapenmakt vore ett företag av en räckvidd, av olika skäl ägnade att väcka starka betänkligheter. Det är emellertid under alla omständigheter ett livsintresse för Sverige av första ordning, att Finland förblir en europeisk kulturstat, varför förhållanden kunna tänkas, som gjort även beträdande av denna 'aktivistiska' väg oundvikligt.» Och Nya Dagligt Allehanda skrev i går: »Välbekant är, att Finland med förtröstan blickar hän till den stormakt, som krossat den överhängande fara, som det ryska hotet innebar för Europas kultur, och härutinnan lär ingen ändring kunna ske, men att de skandinaviska småstaterna hava ett gemensamt intresse av en *oberoende* ställning mellan stormakterna står fast och detta önskemåls förverkligande torde snart kräva av Sverige en *verksam* hjälp åt Finland än den, som hittills varit på tal.»

Herr Lindmans förklaring, att man icke skulle från högerhåll vilja kräva en väpnad inblandning i de finska angelägenheterna, kan sålunda i vart fall icke gälla herr Lindmans partipress.

Men man frågar sig, såsom det har gjorts redan här i dag, om icke högerledningens eget resonemang i dessa ting måste leda även den till att slutligen godtaga tanken på en väpnad intervention. Herrar Trygger och Lindman läto för en tid sedan publicera en gemensam intervju. I denna uttalades bland annat: »Vi hysa icke något som helst tvivel därom, att den strid, som föres i Finland, icke är en klasstrid utan en kulturens strid mot våld och barbari, en strid som Finlands regering kämpar i hela den europeiska civilisationens intresse, således även i Sveriges». Och det förklaras i fortsättningen att en vägran att lämna vapen till Finland långt mindre vore förenligt »med de förpliktelser att främja dess bästa, som vi genom vårt erkännande av dess självsändighetsförklaring åtagit oss och vilkas fullgörande i detta fall förvisso överensstämmer med vårt eget bästa».

Herr Lindman har sålunda i denna intervju gjort den finska kampen till en kamp för Sveriges intresse, en kamp vars utgång i hög grad berör vårt lands eget bästa. Om man betraktar den pågående inbördesstriden på det sättet, kan man då stanna vid vad herr Lindman nu närmast påyrkar, utlämnandet av vapen i en eller annan form till den ena sidan i Finland? Måste man icke, om detta visar sig otillräckligt för de vita gardenas seger, slutligen komma dithän, att man tager också det nästa steget att fordra den väpnade interventionen? Det kan ju tänkas, att det, som herr Lindman önskar, nämligen att vi skulle skicka vapen över till Finland, visade sig icke vara tillräckligt åtgärd för att bringa de vita gardena seger. Det befanns måhända, att det behövdes även män att sköta dessa

*Source & inter-
pellation.
(Forts.)*

vapen och att icke Finland självt kunde skaffa tillräckligt med manskap därtill utan vädjade till det land, som sânt vapen och ammunition, att också skicka erforderligt manskap. Det skulle vara intressant att erhålla ett direkt svar på denna fråga: Skulle herr Lindman i en sådan situation fortfarande förklara, att han icke ville en väpnad intervention, eller skulle han, då han har den uppfattningen, att den kamp, som föres i Finland, även är en kamp för Sveriges intresse, icke anse sig böra taga även det nästa steget, d. v. s. steget till väpnad intervention, steget ut i kriget? Jag tror, att med det sätt, varpå man på högerhåll betraktar den finska inbördesstriden, högern slutligen måste ledas in på den väpnade interventionens väg.

Det har här från högerhåll talats om att den kamp, som föres där borta i Finland, är en kamp för demokratin, och herr Norman, som synes ha efterträtt herr Hildebrand som högerledarens förste assistent i denna kammare, ville också göra gällande, att den givna konsekvensen av den svenska socialdemokratiens standpunkt vore, att vi stödde den borgerliga regeringen där. För min del måste jag säga, att jag icke längre kan betrakta striden i Finland såsom en kamp för eller emot demokratin. Måhända har demokratin redan förlorat i Finland. Vilkendra sidan som segrar så betyder icke den segern en seger för demokratin. Segrar den röda sidan betyder det en seger för den bolschevikiska antidemokratien. Segrar den vita sidan så betyder det en seger icke för demokratin utan för reaktionen, den reaktion vars syften blivit på ett så utmanande sätt uttalade av general Mannerheim och senator Renvall. Jag tror sålunda icke, att man längre bör försöka upprätthålla talet om att det är en demokratiens kamp, som föres där borta i Finland. Demokratin kommer att förlora, om den finska inbördesstriden får fortsätta. Det finns endast ett medel att rädda den finska demokratin, och det medlet är, att man bringar inbördeskampen till ett slut så snart som möjligt och att man försöker få till stånd en uppgörelse, där icke den ena parten efteråt skall krossa den andra, utan där man återgår till de förhållanden, som rådde före inbördeskriget, och där man giver möjligheter till ett uppbyggande på demokratisk grund av det självständiga och fria Finland. Får inbördeskampen fortsätta att vara, då slutar det antingen i reaktion eller anarki. Vill man rädda demokratin — och högern i vårt land har ju plötsligt också fått litet intresse för demokratin, ehuru visserligen fortfarande en demokrati utanför våra gränser — så är den enda väg den, som förordas från socialdemokratiskt håll, medlingens väg, som ju också enligt statsministerns svar beträffs av den svenska regeringen.

Sedan herr talmannen nu återtagit ledningen av förhandlingarna, yttrade

Herr Westman: Herr talman mina herrar! Innan denna debatt går till ända, skall även jag be att få säga ett par ord. Det är närmast som representant för en viss samhällsgrupp nämligen jordbrukarnas, som jag begärt ordet, och jag vet, att vad jag nu säger

Svar å interpellation.
(Forts.)

giver uttryck åt, vad som i denna stund kännes och tänkes i tusentals svenska bondehem. Jag tror också, att ministären gör mycket klokt i att icke misstaga sig om allvaret och djupet, hjärtedjupet i dessa känslor.

Med ett alldeles särskilt deltagande är det, som vi bönder följa den kamp, som med den finska bondeklassen i spetsen nu strides i Finland för hem och härd. Vi se med spänning den finska bondehären med järnvilja kämpa för laglig ordning och frihet.

Vi ha hört sedan kampen började där i Finland, att det skulle gjorts så mycket härifrån Sverige för att stödja den lagliga ordningens kärnfulla men tyvärr obeväpnade trupper. Men vi ha i dag av hans excellens statsministern fått vetskap om, vad vi länge fruktat, att ministären icke sett sig i tillfälle att giva den erkända finska regeringen det verkningsfulla och öppna stöd, som dess kamp är värd. Det är med djup beklagan vi i bondekretsar förnummit detta. Vi ha fått mottaga från våra finska ståndsbröder gripande och trovärdiga skildringar om lägets allvar och orsakerna till stridens uppkomst, vilka skildringar föga överensstämma med vad herr Vennerström här i kammaren gjort sig till tolk för. Vi kunna icke, efter vad vi hört tveka om att striden står mellan, som hälsningen till oss lyder, *samhället* å ena sidan och *anarkien* å den andra.

Under sådana förhållanden borde Sveriges bondeklass ha sin ställning till Finland och Finlands bönder given. Det är — jag vågar säga det — en i vida bondekretsar allmänt omfattad önskan, att den finska medborgarhären skall från Sverige få all den hjälp i vapen och ammunition, som kan givas. Bakom denna fordran stå stora skaror av svenskar beredda att lojalt stödja regeringen i dess värv. Avslå icke detta stöd! Sök finna utvägar att ånyo taga upp frågan till prövning, men dröj ej dagar härmed. Manliga handlingar ha dock alltid vunnit gehör i svenska hjärtan. Rädsla och undfallenhet få dock till sist sin dom i historien.

Ingen vet, vad framtiden bär i sitt sköte. Hotande röster höras även hos oss.

Det kan icke undgås, att man här i Sverige av ministärens ställning till den finska kampen för ordning och frihet dragit slutsatser om vad som varit att vänta av målmedvetenhet och handlingskraft, därest den oro, som nu brutit ut, skulle sprida sig hit. Det glädde oss att höra de lugnande ord, som hans excellens statsministern i detta avseende i dag yttrat.

Jag ber alltså — och jag tror, att i denna fråga det är åtskilliga representanter i denna kammare, som tänka lika med mig — att få rikta än en gång den vädjan och giva uttryck åt den bestämda meningen, att här måste och det utan tidsutdräkt handlas så, att det aldrig skall kunna heta, att det var genom vår skuld, som olyckan kom över Finland eller som segern gjordes tvivelaktig, senare och mera blodig än som behövts.

Som tiden var långt framskriden och flera talare anmält sig för yttrandes avgivande, beslöt kammaren på hemställan av herr tal-

mannen att uppskjuta den vidare debatten i anledning av förevä-
rande interpellationssvar till kl. 7 e. m., då enligt utfärdat anslag
detta plenum komme att fortsättas.

Svar å inter-
pellation.
(Forts.)

§ 2.

Herr *Nilsson* i Landeryd avlämnade en av honom *m. fl.* under-
tecknad motion i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 77, med
förslag om ändringar i vissa delar av gällande telefon- och telegraf-
reglementen.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 310, blev på begäran
bordlagd.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4,32 e. m.

In fidem.
Per Cronvall.